

**SAJÓSZENTPÉTERI
KÖZPONTI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA
HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA**

**Készítette:
Székelyné Drahos Mária
Óvodavezető**

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	
1. Az Intézmény jellemzői adatai	3
2. Helyzetelemzés	
II. A PROGRAM ALAPELVEI, CÉLJA, FELADATAI	
1. Alapelvek	5
2. Célok	5
3. Általános nevelési feladatok	6
a) Az erkölcsi, szociális érzelmek alakítása	6
b) Az esztétikai érzelmek alakítása	6
c) Intellektuális érzelmek alakítása	6
III. ANEVELÉS KERETEI ÉS FELADATAI	
1. Az egészséges életmódra nevelés	7
2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása	9
3. Anyanyelvi nevelés	11
4. Etnikai kisebbséghez tartozó cigány származású gyermekek nevelése, fejlesztése	12
5. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	13
IV. A PROGRAM AJÁNLOTT NAPIRENDJE ÉS HETIRENDJE	
	14
V. A PROGRAM TARTALMA	
1. Óvodai ünnepnapok, a gyermeki élet ünnepei	17
2. Hagyományápolás, jeles napok ünnepi szokások	
3. Az óvodában ünnepelhető jeles napok	
4. Az ősz jeles napjai	
5. A tél jeles napjai	
6. A tavasz jeles napjai	
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	
1. Játék	18
2. Mese, vers	21
3. Ének-zene, énekes játék	23
4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	25
5. Mozgás, mozgásos játékok	26
6. A külső világ megismerése	28
7. Munkajellegű tevékenységek	30

VII. ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	31
1. Az óvodába lépés feltételei	31
2. Az iskolába lépés feltételei	31
VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	31
1. Az óvodai alapprogram alapján elvárt fejlődés	
2. A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	
IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	33
X. ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI	34
XI. GYERMEKVÉDELEM	35
1. Gyermekvédelmi tevékenység óvodánkban	35
2. Gyermekvédelmi felelős tevékenysége, feladatai	36
3. Családok bevonása a nevelésbe	37
4. Gyermekvédelmi felelős éves munkaterve	38
XII. ESÉLYEGYENLŐSÉGI CÉL MEGHATÁROZÁSÁNAK FELADATAI	40
XIII. MELLÉKLETEK:	
1. sz. <i>Helyi óvodai integrációs program</i>	
2. sz. <i>Taneszköz fejlesztési terv 2004-2008</i>	
3. sz. <i>Szakértői vélemény</i>	
4. sz. <i>Jegyzőkönyvek</i>	
5. sz. <i>CIKÖ véleményezése</i>	
6. sz. <i>A program jóváhagyását igazoló dokumentum</i>	

I. BEVEZETÉS

1. Az intézmény jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

SAJÓSZENTPÉTERI KÖZPONTI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

Az óvoda pontos címe: 3770 Sajószentpéter, Harica u.3. sz.

A központi óvoda férőhelye:

Az óvoda fenntartója:

Sajószentpéter Városi Önkormányzat

3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4. sz.

Az alapító okirat száma, kelte: 223/2007. Sajószentpéter 2007. 08. 01.

Engedélyező neve: Sajószentpéter Városi Önkormányzata

3770 Sajószentpéter, Kálvin tér 4. sz.

Kapcsolódó szervezeti egység:

BÁNYÁSZ UTCAI TAGÓVODA

3770 Sajószentpéter, Bányász utca 6.

Férőhelye:

HUNYADI UTCAI TAGÓVODA

3770 Sajószentpéter, Hunyadi utca 2.

Férőhelye:

MÓRA UTCAI TAGÓVODA

3770 Sajószentpéter, Móra Ferenc utca 1.

Férőhelye:

SEMMELWEIS UTCAI TAGÓVODA

3770 Sajószentpéter, Semmelweis utca 4.

Férőhelye:

Az óvodai csoportok száma: 16 csoport

Az intézmény vezetője: Székelyné Drahos Mária

2. Helyzetelemzés

Sajószentpéter a Sajó völgyében Kazincbarcika és Miskolc között, a 26-os út mellett található. A kisváros életében meghatározó jelentőségű volt a több, mint 100 évvel ezelőtti ipari fejlődést. Mindez, a település szerkezetében is megnyilvánult, így alakult ki pl: a BÉV-telep, Üveggyár -telep, Szabadság-telep, Erzsébet-telep, Újbánya-telep. A tanácsi óvoda mellett a bánya és az üveggyár is építetett óvodát az 1950-1960-as évek között. A demográfiai növekedés a 70-es években szükségessé tette az óvodai hálózat bővítését. Jelenleg öt óvoda működik településünkön. A gyermekek jó és rendezett családi környezetből érkeztek hozzánk. Nevelő munkánk hatékony volt. A rendszerváltozás óta sorra szűntek meg a munkahelyek, megindult az elszegényedés, valamint megnövekedett az etnikumhoz tartozó gyermekek létszáma is. Szükségessé vált óvodai nevelésünk feladatainak és módszereinek megváltoztatása, az integrációs folyamat bevezetése.

2007. év augusztus 1-vel került sor az óvodák összevonására, így intézményünk egy székhely óvodából és négy tagóvodából, azaz egy központi és négy tagóvodával működő egységből áll.

Személyi feltételek:

A törvény és a fenntartó által meghatározott létszámmal működünk:

- 1 fő óvodavezető
- 5 fő vezető helyettes, egyben óvodapedagógus
- 27 fő óvodapedagógus
- 2 fő ügyviteli dolgozó
- 5 fő konyhai alkalmazott
- 3 fő fűtő-karbantartó
- 16 fő dajka

A dolgozói összlétszám a mindenkori gyermeklétszám és a fenntartói döntések függvényében változhat.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettséggel, ebből 18 fő szakvizsgával is, a dajkák szakképzettséggel rendelkeznek.

Az intézmény székhelye a **Sajószentpéteri Központi Napközi Otthonos Óvoda** 3770 Sajószentpéter Harica utca 3. sz.

Az óvoda a Pipiske domb lábánál csörgedező patak mellett, a BÉV telepen található, 1976-ban épült. Az óvoda 75 férőhelyes, de kihasználtsága maximális (120%).

Jelenleg három vegyes korosztállyal működő csoportban, egy tornaszobával biztosítja a gyermekek óvodai foglalkoztatását.

2007. 08. 01 napjától Sajószentpéteri Központi Napköziotthonos Óvodaként, négy tagóvodával együtt működik.

Udvara parkosított, az EU szabványnak megfelelő fa udvari játékokkal felszerelt, árnyékos és napos játszóteret biztosít a gyermekek számára.

Az intézményünkbe járó gyermekek vegyes családi környezetből érkeznek, melyben nevelőtestületünk elkötelezett hivatástudata, szakértelme segíti az óvodáskorú gyermekek nevelését.

A **Bányász Utcai Tagóvoda** a BÉV telepen, lakóházak gyűrűjében, meghitt, nyugalmat árasztó régi épületben működik. Eredetileg bölcsődének épült, 1994-től óvodává átalakították. 100 férőhellyel, négy vegyes korosztályú csoporttal és tornaszobával rendelkezik. A sok fa, a

játékkal felszerelt udvar, a füves terület, az árnyékot adó fák biztosítják a jó közérzetet télen-nyáron.

Ebben az óvodában helyeztük el azokat a három évnél fiatalabb gyermekeket, akiknek szülei dolgoznak.

A **Hunyadi Utcai Tagóvoda** a legrégebben épült, kb. 58 éves múltra tekint vissza. Többször átépítették, hozzáépítettek helyiségeket, de a csoportszobák száma (kettő) nem változott. Belső helyiségei esztétikusak, tetszetősek. Két osztatlan csoportban folyik a kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése. Igyekszünk biztosítani a különböző eseményekre, rendezvényekre, versenyekre, megmérettetésekre való felkészülést. Lehetőséget biztosítunk a tehetséges gyermekek bemutatkozására. Bővült óvodánk udvara is, tágabb lett, nagyobb teret biztosítva óvodás gyermekeinknek a tartalmasabb udvari élet kialakítására.

A **Móra Ferenc Utcai Tagóvoda** Sajószentpéter legújabb óvodája. A Móra lakótelep szélén, közel a várost átszelő 26-os főúthoz, mégis a csendes környezetben bújik meg, 100 férőhelyes, négy vegyes korosztállyal működő csoportban többségi és kisebbségi közegekből jövő gyermekeket nevel. A családi légkör, a játék, mint leghatékonyabb nevelési eszköz dominál. Tornaterme, lépcsőzetes udvara kiválóan alkalmas sportesemények, rendezvények szervezésére és megtartására.

A **Semmelweis Utcai Tagóvoda** a város közepén, egy lakótelep szomszédságában épült 1981-ben. Az óvoda jelenleg 75 férőhelyes, három vegyes korosztályú csoporttal működik, de kihasználtsága maximális (120%).

Az intézményben korszerűen felszerelt fejlesztő és logopédiai szoba és egy tornaszoba található. A zárt udvar csendes, főleg füves területtel áll a gyermekek rendelkezésére, folyamatosan bővülő fa játszóeszközökkel.

Az óvoda dolgozói fontosnak tartják a néphagyomány ápolását és az esztétikai izlés formálását.

A tanév eleji óvodai csoportok kialakítása alkalmával ügyelünk arra, hogy az **esélyteremtés** érdekében a **halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek integrált nevelése biztosított legyen.

A telephelyek feltételei és a körzetenkénti felvétel mindarra garancia, hogy az esélyegyenlőség minden intézményben azonos szinten működjön.

3. Jogszabályi mutató

- A helyi önkormányzatokról szóló **1990. évi LXV. törvény** (Ötv.)
- A közoktatásról szóló **1993. évi LXXIX. törvény** (Kt.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény**,
- Az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőségről szóló **2003. évi CXXV. Törvény**,
- A települési önkormányzatok többcéltű kistérségi társulásáról szóló **2004. évi CVII. törvény**,
- A Munka törvénykönyvéről szóló **1992. évi XXII. törvény**,
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló **1992. évi XXXIII. Törvény (Kjt.)**
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény végrehajtása kiadott **138/1992. (X. 8.) kormányrendelet**,
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló **11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet**,
- Az OKM által kiadott **Integrált Pedagógiai Rendszer c.** dokumentum,
- **Az Óvodai nevelés országos alapprogramja**,

- A képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról szóló **14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet,**
- A pedagógus továbbképzésről és szakvizsgáról szóló **277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet,**
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye közoktatási feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terve,
- Sajószentpéter Város Önkormányzatának közoktatási feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési terve,
- Sajószentpéter Város Önkormányzata minőségirányítási programja.

**„A KISGYERMEKEKKEL MINDENT ELÉRHETÜNK
SZEMÉLYES PÉLDA ÉS TETT ÁLTAL”**

/Brunsztvik Teréz/

II. A PROGRAM ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI

1. Alapelvek

- életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve
- a gyermeki kíváncsiság, mobilitás elve
- a játék nevelő hatásának elve
- a különböző közösségekhez tartozás és egyenrangúság elve
- következetesség elve
- motiváció elve
- az önkéntelen tanulás elve
- tudatosan irányított figyelem elve
- a helyi specialitások elve
- integráció és koordináció elve
- komplexitás elve

2. Célok

- az óvodás, 3-8 éves korú gyermekek sokoldalú, harmónikus fejlődésének elősegítése, az életkori sajátosságokat figyelembe véve. /Ideértve a sajátos nevelési igényű, – halmozottan hátrányos helyzetű és etnikumhoz tartozó gyermekeket is/;
- a gyermeki személyiség differenciált képességfejlesztése, az eltérő fejlődési ütem /életkori, egyéni/ figyelembe vételével, mely elősegíti, hogy felkészüljenek az eredményes iskolakezdésre;
- a sajátos nevelési igényű és etnikumi gyermekek integrált nevelése, fejlesztése;
- fogadják el társaikat hovatartozás nélkül /tolerancia/.

3. Általános nevelési feladatok

a) Az erkölcsi – szociális érzelmek alakítása

- Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör kialakítása;
- A közös élményen, tevékenységen alapuló óvodai élet szervezése. A közös együttlét olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsenek, mint a segítőkészség, figyelmesség, pontosság, szorgalom, kitartás, együttérzés, önállóság, önfegyelem, szabálytartás;
- A mindennapi testi – lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek állóképességét, erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmónikus testi fejlődését;
- A gyermek – felnőtt, gyermek – gyermek kapcsolatában jelentkező pozitív érzelmi viszonyulás segítse a hatékony társas kapcsolatok kialakulását, az önérvényesítést és az önértékelést. A környezetünkben lévő emberi kapcsolatokban tudjanak különbséget tenni a gyermekek jó és rossz között;
- Önmaguk és mások tiszteletére, szeretetére és megbecsülésére, a másosság elfogadására nevelés;
- A kapcsolatteremtő képességek erősítése /barátság kialakulása/.

b) Az esztétikai érzelmek alakítása

- A gondozás esztétikus és higiénikus feltételeinek biztosítása
- Az egészséges, esztétikus környezet segítse a szépérzék kialakítását
- Az óvoda mindennapjaiban legyen jelen az ízlésformálás a természetben, tárgyi társadalmi környezetben egyaránt
- A természeti környezetben legyenek képesek észrevenni a szépet és a csúnyát
- Ismerjék meg a népművészet által nyújtott értékeket, alkalmazzák a mindennapokban
- A harmonikus környezet, a népművészet által nyújtott élmények biztosítása

c) Intellektuális érzelmek alakítása

- a gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze az érzelmi képességeket, az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást, különös tekintettel a kreativitásra,
- a tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását,
- az intellektuális érzelmek /kíváncsiság, rácsodálkozás, felfedezés, siker, aktivitás/ segítsék a szűkebb – tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását, a tanulási vágy kialakulását,
- a meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét,
- a biztonság – szeretet – védettségérzet segítse elő az érzések, gondolatok szóval, mozgással vagy vizuális eszközzel való kifejezését.

III. A NEVELÉS KERETEI ÉS FELADATAI

1. Az egészséges életmódra nevelés

Cél:

Az óvodáskorú gyermekek szomatikus, pszichikus és szociális elégedettségének és harmóniájának megteremtése

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, **mozgásigényük** kielégítése.

Feladatok:

Az óvónő a gyermek felvétele után készítsen anamnézist, elsősorban a gyermek testi szükségleteinek kielégítésére helyezve a hangsúlyt. Folyamatos mérésekkel: testsúly, testmagasság, láb – kéz, stb. összehasonlítható mérésekkel segítse az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermekek és az óvónő közötti természetes, megértő, őszinte és tapintatos viszony kialakulása mellett ismerhetők meg a gyerekek igényei, családból hozott szokása. Az óvónő a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyerekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés feltételeit az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. A beszoktatás ideje alatt (kétnaponta egy – egy gyermek), minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét. Az egymás melletti csoportban dolgozó óvónők, a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások menetében, az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a **táplálkozás**. A gyermekek napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják, ezért kísérjék figyelemmel étrendjüket, hogy változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

A felnőttek ismerjék meg a gyermekek táplálkozási szokásait, és kellő toleranciával kezeljék. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak. A **testápolás** a gyermekek tisztaság igényének kielégítését szolgálja. A felnőtt a gyermek ápolása közben különös gonddal védje érzékszerveit. **A bőrápoláshoz, a fogmosáshoz, az orr tisztán tartásához, a WC – használatához** teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek folyamatosan, önállóan végezhessék ezeket, a teendőket.

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket, ezért a többrétegű öltöztetés kialakításában működjön együtt az óvónő a szülővel.

A mindennapi **szabadban való tartózkodás** nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön gyakorolják a természetes nagymozgásokat, és a néhány percre szervezett **mozgásos tevékenységek** szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A séták, kirándulások is hozzájárulnak mozgásigényük kielégítéséhez.

A gyermek alvási igényének egy részét is az óvoda elégíti ki, melyhez tiszta levegőre van szüksége. Lefekvés előtt alapos szellőztetés szükséges, alvó gyermekekre ablakot nyitni nem szabad. A nyugodt **pihenés** feltételei: félhomály, csend, az alvás előtti mesélés, dúdolás segíti a gyermek álomba szendergését. A gyermekek különböző alvási igénye miatt lehetővé kell tenni (6 - 7 – 8 évesek számára), hogy csendes tevékenységet folytathassanak, vagy a nyári hónapokban, a szabadban játszathassanak, ha erre igényük van.

A gyermekek egészségvédelme, edzettségük biztosítása

Az óvodában a megbetegedett gyermeket különös gondoskodással elkülönítve ápolja a felnőtt, míg szülei meg nem érkeznek.

Ez feltétlenül fontos láz, hányás, hasmenés, kiütés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, megfelelő öltözködéssel, edzéssel és külön törölköző használatával igyekeznek gátolni. Betegsége gyanús, valamint orvossal rendelkező gyermeket az óvónő ne vegye át a szülőktől.

A gyermekekkel olykor megesik, hogy napközben vagy alvás ideje alatt bevizeznek. Ennek legtöbbször pszichés eredete van, ezért a felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegyenyítésétől. Tapintatos, szeretetteljes bánásmód a szülőkkel való jó kapcsolat vezethet az okok megszüntetéséhez. A gyermekek hirtelen növekedése különösen 4-5 éves korban gyakran vezethet hanyag testtartáshoz. A szervezett prevenciós fejlesztő tornák, a mozgás igényének kielégítése segít a gerincdeformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.

A gyermek ellenálló képességének növelése érdekében minden nap, lehetőleg délelőtt és délután is, biztosítani kell a szabadban való tartózkodást. A gyermekek ismerjék meg a víz edző hatását, jó idő esetén pancsoljanak az óvoda udvarán. A közeli városban lévő uszoda lehetőséget biztosít a csoportos vízhez szoktatáshoz, annak megszerettetéséhez. Edzési lehetőség az időjárástól függően a rollerezés, kerékpározás, csúszkálás stb.

Az egészséges környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere, amennyiben megfelel az egészségügyi előírásoknak, megalapozója az óvodai nevelőmunkának. Legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar, melyet úgy célszerű kialakítani, hogy minden csoportnak legyen állandó helye, ahol biztonsággal megtalálják a felnőttet. Az udvar árnyékos és napos, füves, homokos és betonos játszó része legyen helyszíne különböző tevékenységeknek. Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje és a gyermekek által gondozott kiskert.

A gyermekek számára legyen biztosítva higiénikus tárolással ivóvíz az udvaron. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezik be a felnőttek. A több funkciót betöltő csoportszobát, tegyék alkalmassá a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, alvásra, pihenésre.

A mozgásos tevékenységet mindig nyitott ablaknál végezzék a gyerekek. Fűtési idején a száraz levegő enyhítésére párologtató szükséges. Erős napsütés ellen a csoportszobát függönnyel védjék. A többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket az óvónő (mesesarok, babaszoba, termékek és egyéb „kincseknek”, zöld övezetnek, akváriumnak megfelelő hely). Az öltözők biztosítsanak megfelelő feltételt a nyugodt öltöztetéshez, vetkőzéshez (külön ruha és cipőtároló polc, ruhazsák). A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését, minden gyereknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

A FEJLŐDÉS EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- A gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek a testápolási szokásoknak megfelelően.
- A tisztálkodási eszközöket rendeltetésszerűen használják, vigyáznak rájuk, a helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják, tüszentésnél, köhögésnél egyaránt.
- Igényeiknek megfelelő ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, ügyelnek a higiénikus étkezésre.
- Készség szinten használják a kanalt, kést, villát.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznak és vetkőznek.
- Ruhájukat összehajtva helyezik a polcukra, székre.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt a rendre, tisztaságra ügyelni.
- Külső megjelenésükben tükröződjön a szépre, ízlésségre való törekvés.

2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

A szociális és egyéni nevelés *célja* a gyermekek tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.

Az érzelmi biztonságot nyújtó családi, szeretetteljes légkör megteremtése.

Feladatok:

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, ezért elengedhetetlen a derűs, családi, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodában. A gyermekek óvodai élettere legyen alkalmas arra, hogy ötleteiket, elképzeléseiket, megvalósíthassák.

Legyen minden csoportnak hagyománya, szokás – és jelképrendszere, mely egyéni légkört biztosít ezzel mélyítve a gyermekek közötti összetartozást, együttérzést.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek érzelmi kötődését az óvodához. Beiratkozás után a szülő gyermekével együtt az udvari tevékenységeket, ünnepélyeket meglátogatva szoktatja gyermekét a közösséghez. A szülő és az óvónő felkészíti a gyermeket az egész napos óvodai tartózkodásra, mely nagyfokú körültekintést, gyöngédséget és türelmet kíván. A beszoktatásban mindkét óvónő és dajka is részt vesz. Az óvónő a családlátogatás alkalmával megismeri a gyermek környezetét.

A sok érdekes, ízléses játék mellett az óvónő személyes kapcsolattal, mesével, bábozással, énekkel, mondókákkal kedveskedjen a gyermeknek. Az egyes gyerek szociális viselkedési készségeinek szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A különböző viselkedési helyzetek (egymás mellett, együttjátászás, tevékenykedés) segítik a gyermeket a kommunikációban, megtanulja, értékelni a saját és mások cselekedeteit.

Az érdektelen gyermekekre szenteljen figyelmet az óvónő.

A különböző életkorú gyermekeknek legyen lehetőségük az együttlétre és az együttes tevékenységre.

Gyermek – gyermek, felnőtt – gyermek kapcsolata

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára – az egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetőbbé, vonzóbbá tudja tenni. Ehhez elsősorban a szülőkkel, nagyszülőkkel való bizalom kialakulása nélkülözhetetlen. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat. Az óvónő alakítsa ki a közösségi élet szabályait, váltson nevelési taktikát, ha érzi befolyásolásának eredménytelenségét.

A gyermekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

Az óvónő kellő odafigyeléssel kezelje a konfliktushelyzeteket. A negatív (agresszív) magatartási módot szándékosan mellőzni kell.

A felnőtt – gyermek társalgásban a kapcsolatot erősíti a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, kioktatás, kiabálás. A gyermek gyakorolja a viselkedési, udvariassági formulákat, melyek az emberi kapcsolattartáshoz a csoportban éléshez nélkülözhetetlen.

Az óvónő használjon minél több játékos eszközt az egyéni feladatok kimutatásához (Pl.: a napos tábla, születésnapi tábla, stb.)

A FEJLŐDÉS EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉN

- Ragaszkodjanak óvodájukhoz, társaikhoz és a felnőttekhez, melyet érzelmekben, szavakban és tettekben juttatnak kifejezésre.
- A gyermekek igényévé válik a helyes viselkedés, a szokások szabályainak betartása.
- A szabályok be nem tartása esetén egymást figyelmeztetik.
- Figyelmeztetés nélkül segítenek egymásnak
- Konfliktushelyzetekben képesek társaikkal egyeztetni
- Érdeklődnek egymás, a felnőttek, az óvodába érkező vendégek iránt, szeretettel üdvözlik őket
- A tevékenységet türelmesen befejezik, képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják egymás és a felnőttek közléseit
- Saját tetteiket értékelik, konfliktus esetén képesek egymással egyeztetni
- Kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket, érvényre juttatják kezdeményezőképességüket
- Szociálisan éretté válnak az iskolai élet megkezdésére

3. Anyanyelvi nevelés

„MINDEN NEMZETNEK FŐ KINCSE A NYELVE”

(Gárdonyi Géza)

Cél:

Feladatok:

Az anyanyelv áthatja az élet mindennapjait, jelen van az óvodai nevelés teljes folyamatában.

A naponta ismétlődő mondókák, versek, mesék, énekek a hagyományápoló tevékenységek mellett, a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében. Játékos tevékenységek, társas érintkezések által sajátítja el az anyanyelv jelrendszerét. Az anyanyelv fejlesztéséhez nélkülözhetetlen a családok anyanyelvi kulturáltsága, ezért a beszoktatás alkalmával mérje fel az óvónő a gyermekek beszédszintjét, hanghibáit.

Fontos a nyugodt, természetes helyzet, ahol a gyermek nyíltan, őszintén elmondhatja, ami őt foglalkoztatja.

Az óvónő rövid, pontos megfogalmazással segíti a gyermekek beszédértésének alakulását, személyes segítségnyújtás közben jó lehetőség adódik a gyermekkel való beszélgetésre. A beszéd nemcsak az érintkezés, viselkedés – szabályozás, hanem a gondolkodás eszköze is. A gyermeki gondolkodás szemléletes cselekvő tevékenység, ezért a szókincsgyarapításnak feltétele az állandó cselekvés fenntartása.

A játékot, a hagyományápoló és természetszerető tevékenységet kísérő kommunikációs helyzetek lehetőséget nyújtanak a gyermekek differenciált fejlesztésére. A szerep vagy „mintha” játékok párbeszédei, a mozgásos – társasjátékok, a szabály megfogalmazásai mellett a néphagyomány, a környezet védelmével kapcsolatos tevékenységek is gazdagítják a gyermekek szókincsét.

A beszélgetés és beszélni hagyás az óvónő feladata, mert ez által alakul a gyermek beszédfejlése és önuralma. Új tartalommal telik meg az anyanyelvi nevelés az etnikumi csoportok számára, mert az anyanyelvi szinten kezelt és beszélt magyar nyelv használata mellett megjelenik a cigány nyelv is, mint felelevenítésre váró, rég elfeledett nyelv. A cigány nyelvet viszont sem a szülők, sem a nagyszülők nem beszélik már, így igény sem jelentkezik a szülők részéről a nyelv ápolására. Az óvodában a szavakkal való ismerkedés lehet egyelőre a célkitűzés, hiszen városunkban a cigány nemzetiségű lakosok nem beszélik a cigány nyelvet.

Az óvónő figyelemmel kíséri a gyerekek beszédértési és beszédtechnikai szintjét, a gátlások oldásához segítséget nyújt a báb „varázslatos erejével”. A gyerek helytelen, rossz kijelentését helyesen ítéli meg hasonló mondatba helyezve. A könyvek szeretetére, az „olvasásra” nevelés fontos kelléke a képeskönyvek nézegetése, lapozgatása, ezért esztétikus, igényes tartalmú könyveket válogasson a csoportszoba polcaira. Az óvónő engedje meg, hogy a gyermekek behozhassák az óvodába kedvenc könyveiket, kérésükre mutassa meg azokat a többi gyerekeknek és meséljen belőle.

A FEJLŐDÉS EREDMÉNYEKÉNT

- A gyermek érthetően, egyszerű vagy összetett mondatokban elmondja kívánságait, gondolatait
- Helyesen használja a nyelvtani kifejezésmódokat
- Figyelme, koncentráció képessége fejlődik, gondolkodása fogalmi szintre tevődik
- Érdeklődő, másokat is képes meghallgatni
- A természetről, környezetről és a jeles napok tevékenységeihez fűződő kifejezése átkerülnek a gyermek mindennapi szóhasználatába

4. Etnikai kisebbséghez tartozó cigány származású gyermekek nevelése, fejlesztése

1. sz. számú melléklet a 32/1997. (XI.5.) MKM rendelethez
Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei

A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési-oktatási rendszerének része, amely a 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei (a továbbiakban: kisebbségi óvodai nevelés irányelve) meghatározza a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

A Kisebbségi óvodai nevelés irányelvei megfogalmazza a kisebbség óvodai nevelés célját és feladatait.

Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a kisebbségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

Óvodai nevelésünk alapvető célja:

Az óvodai ellátást, nevelést igénybe vevő gyermekek (3-8 év) személyiségének kibontakoztatása, önmagukhoz (adottságaikhoz, képességeikhez) viszonyított optimális fejlesztése, a kisebbségi kultúrájának, nyelvének megismertetése

Fő célunkkal kapcsolatban ***alaptevékenységeink*** a következők:

-készségek, képességek tevékenységeken keresztül való fejlesztése

- eredményes iskolakezdésre való felkészítés
- beilleszkedés megkönnyítése
- környezetükből adódó hátrányaik csökkentése
- személyes tapasztalataik gazdagítása
- saját szükségletek kifejezésének képessége
- magatartási szokások, viselkedési szabályok
- társas kapcsolataik erősítése, érzelmi biztonság megteremtése
- természeti, társadalmi környezet iránti fogékonyság
- kezdeményezővé válásuk támogatása
- kommunikációs képességük fejlesztése.

Fő feladataink:

- Egészséges életmód fejlesztése különös tekintettel a szokásrendszerek kialakításában;
- Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása;
- Az értelmi fejlesztés, megvalósítása a játéktevékenységek során.

Az előzőekkel kapcsolatos általános feladataink a következők:

A gyermek óvodába kerülésekor megfigyeljük *egyéni adottságait, képességeit, eltérő életkori sajátosságait, egyéni szükségleteit*. A gyermekek magukkal hozott ismeretei, szokásai nagymértékben befolyásolhatják a nevelés folyamatát, ezért *új szokások (erkölcsi, esztétikai, szociális, higiénés) kialakítását, új tapasztalatok megszerzését segíti az óvodai környezet*. Minden gyermeknél megkeressük azt a képességi szintet, ahonnan a legeredményesebben, leghatékonyabb módszerekkel fejleszthetjük tovább személyiségét.

A gyermekek még nincsenek tisztában hovatarozásukkal, ezért *erősíteni* kívánjuk (a szülők egyetértésével és hozzájárulásával) *kisebbségi identitástudatukat*.

A *viselkedéskultúra* alakítása fontos feladatunk. Az óvodai célok és feladatok megvalósításához, eredményessé tételéhez pedig a *szülők megnyerése* elengedhetetlen. Programunk kényszerítő hatás nélkül a *megismerés, tapasztalás folyamatára* támaszkodva vezeti be a gyerekeket a „*táguló világ*”-ba, így az *érzelmeikre* is hatva segítjük a helyes szokások beidegződését. A *családias légkör* megteremtése megkönnyíti, lerövidíti a beszoktatást.

Az *állandóság* biztonságérzetet ad a gyermekeknek. *Az értelmi képességek fejlesztését is a tapasztalás, megismerés, tevékenykedtetés (játékba építve) útján egyéni érdeklődésükre, figyelmükre alapozva végezzük. Az eredményes iskolakezdsre való felkészülésüket segítjük a feladattudat, feladattartás, eszközhasználat, kitartás, megfelelő szintre hozásával. Az egészséges életmód kialakításával a testi képességek fejlesztését az intézményes nevelés keretein és lehetőségein belül oldjuk meg.*

5. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján :

- a.) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- b.) pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl, dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

(Értelmező rendelkezések 121.§ 29.)

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott) kisgyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés az óvodában. A spontán tanulás, a társakkal történő együttműködést, a kommunikációs fejlődést segíti a számtalan élmény és minta, amelyet a kortárs csoportban megél. Az óvodai nevelés során a gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről kell gondoskodni, hogy a tankötelességi korra elérje azt az iskolakészültséget, amellyel tanulmányait elkezdheti.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek részére külön (szegregált) óvodai csoport létrehozása kizárólag az óvodai nevelés keretében történő, kötelező iskolai életmódra felkészítő foglalkozáson részt vevő, s a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi -vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára javasolt.

A beszéd fogyatékos /súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslexia, súlyos orrhangzóság stb.) illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzó képesség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése alapozhatja meg a tanulási zavarok megelőzését, speciális terápiák alkalmazásával. (dislexia prevenció, diszkalkulia prevenció, stb)

IV. A PROGRAM AJÁNLOTT NAPIRENDJE, HETIRENDJE

Minden csoportban az óvónő dolgozza ki a gyermekek számára leginkább ideális napirendet és hetirendet.

Az óvónő jelölje a játékidőt, ami legalább 5 – 6 óra. A frontális fejlesztések mellett az óvónő határozza meg az egyéni és mikrocsoportos fejlesztéseket is. A napirend a rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenységekre. A modellként vázolt példa a korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

IDŐTARTAM	TEVÉKENYSÉGEK
5. 30 – 11. 45	Játék a csoportszobában, szabadban. Ezen belül mindennapos testnevelés, egészségügyi szokások gyakorlása. Tanulási lehetőségek kötött és kötetlen tevékenységek formájában.
11. 45 – 15. 00	Ebéd, egészségügyi szokások gyakorlása. Pihenés, alvás mesével, altatással.

15. 00 – 17. 30	Uzsonna, egészségügyi szokások gyakorlása. Játék, lehetőség szerint a szabadban.

HETIREND

A hetirend, biztosítja a gyermekek számára a játéktevékenységeken alapuló ismeretszerzést és a kötelező foglalkozásokon való részvételt, egy – egy téma köré csoportosítva.

JAVASLAT A GYERMEKEK HETIRENDJÉNEK ELKÉSZÍTÉSÉHEZ				
Kötelező	Mozgás, mozgásos játék	3 - 4 éves Heti 1x 10 -15	4 – 5 éves Heti 1x 15 – 20	6 – 7 – 8 éves Heti 1x 30 - 35
Kötetlen vagy kötelező	Vers, mese, dramatikus játék	Naponta 5 - 10	Naponta 10 - 15	Naponta 15 - 20
	Ének - zene	Heti 1x 10 - 15	Heti 1x 15 - 20	Heti 1x 30 - 35
	Rajz, mintázás, kézimunka	Heti 1x 10 - 15	Heti 1x 15 - 20	Heti 1x 30 - 35
	A környezet megszerettetése, megismertetése	Heti 1x 10 - 15	Heti 1x 15 - 20	Heti 1x 30 – 35
Mindennapos testnevelés		5	10	15

V. A PROGRAM TARTALMA

1. Óvodai ünnepnapok, a gyermeki élet ünnepei

Óvodáinkban hagyomány, minden gyermek név-és születésnapján való köszöntése. A gyermek központba kerül, társai ráfigyelnek öt ünneplik és teljesülhet három kívánsága. A gyermekek számára fontos ünnep az Anyák napja. Az óvónő az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza, segít az ajándék készítésében.

Az óvodában megjelenő, felnőttek világához kapcsolódó ünnepek a gyermekben érzelmi benyomásokat keltenek.

Március 15.-re a zászló készítése, a közös éneklés, a masírozás, a huszárcapitány szerep különösen a fiuk számára jelent maradandó élményt.

A nagycsoportosok hagyományos búcsúztatóján tarisznyával, füzettel és ceruzával ajándékozzuk meg a gyermekeket.

2. Hagományápolás, jeles napok ünnepi szokások

Az évről évre visszatérő a természet és az időjárás változásaiból fakadó tevékenységek és az ehhez kapcsolódó jeles napok ünnepi szokásai gazdagítják az óvoda mindennapjait. Az óvónő a népi hagyományok tárházából válogassa ki azokat az elemeket, amelyek a gyermekek korának megfelelőek, számukra örömteli ingereket, élményeket nyújtanak, és cselekvésre készíteti őket.

3. Az óvodában ünnepelhető jeles napok

Minden jeles napot hosszabb előkészület vezet be, melyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve, változatos tevékenységeket biztosítson az óvónő.

A hagyományok ápolása közben történő tervezgetés, gyűjtögetés, együttjátás izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Maga az ünnep, jeles nap külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, hanem vidám hangulatú kell, hogy legyen.

4. Az őszi jeles napjai

Mihály nap (szeptember 29.) Mihály- napi vásár

Kísérjék figyelemmel a betakarítás folyamatait, tapasztalják meg a természet változásait. Gyűjtsék a természet kincseit, rendezzék el, díszítsék velük csoportszobájukat. Figyeljék az állatok viselkedését. Végezzenek befőzést, készítsenek termésbábokat, portékákat az óvónő segítségével. Teremtsenek vásári hangulatot.

Készítsenek kalendáriumot, figyeljék meg igazak-e a népi jóslatok.

Ismerkedjenek meg népi hangszerekkel, népzenevel, játszanak énekes népi játékot.

Szüret (október 15-től)

Ha mód van rá, vegyenek részt a szüret előkészítésében. Gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Szürettel, kapcsolatos tevékenységekkel való ismerkedés, pl. szőlőszedés, préselés, szemeztetés. Tudjanak verset, dalt, mondókat a szőlőről. Táncoljanak, énekeljenek, játszanak szüreti népi játékot.

5. A tél jeles napjai

Advent a karácsonyi előkészület négyhetes időszaka

A gyermekek segítsenek az adventi koszorú elkészítésében.

Borbála nap (december 4.)

Hajtassanak gyümölcságot, figyeljék változását.

Miklós nap (december 6.) Miklós-napi vásár

A várakozás hassa át az előkészületeket, ennek a hangulatát teremtsék meg az óvónő.

A gyermekek tanuljanak verseket, énekeket a Mikulásnak. Készítsenek hasznos ajándékokat a vásárra, az óvónő segítségével.

Luca nap (december 13.)

Ültessenek lucabúzáat, kotyoljanak, tanuljanak jókívánság mondókákat, énekeket.

Karácsony

Az óvodai karácsonyi ünnepségre az előkészületek befejeződnek. Készítsenek karácsonyi asztali díszet, törjenek diót, díszítsenek mézeskalácsot. Tanuljanak karácsonyi köszöntőt, verseket, énekeket, betlehemes játékot.

Farsang (vízkeresztől hamvazó szerdáig)

Télbúcsúztató népszokás, melyet a szülőkkel együtt való mulatozással elevenítünk fel.

Elevenítsenek fel egy-egy hagyományt, díszítsenek álarcot, süssenek fánkot, vegyenek részt a terem díszítésének előkészületeiben. Hallgassanak tréfás mesét, verset. Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát.

6. A tavasz jeles napjai

Húsvéti ünnepkör

Határkerülés, kiszézés, komatál hordás, tojásfestés, locsolkodás.

A tavaszi határkerülést (sétát) tegyék meg. Búcsúztassák el a telet, elégetve a kiszébabot.

Tanuljanak mondókát, verset locsoláshoz, dalt a komatál küldéshez. A fiúk locsolják meg a lányokat és a felnőtteket. A lányok készítsenek tojást bármilyen technikával.

Május elseje

Készítsenek májusbotot, díszítsenek fát. A színes szalagokat közösen kössék fel.

Szervezzünk kirándulást a megújuló természetbe. Tavaszi versek, dalok tanulása.

Pünkösöd

Tanuljanak a pünkösdi király-és királynéválasztáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerűbb tánclépéseket. Eszközök, kellékek, virágkoszorúk készítése. Pünkösdi király-királyné és udvartartás választása, felvonulása. Táncoljanak zeneszórá a vidám forgatagban.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1. Játék

A tevékenység célja:

A *játék* a kisgyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék célja maga a játék, mert örömet okoz maga a cselekvés, manipuláció, elképzelés.

A gyermek, játék közben ismerkedik a világgal, tapasztalatokat szerez, reagál. A játék állandó erőforrás, az érzelmek megjelenésének domináns jele, melyben meghatározó szerepe van az élménynek.

Célunk, hogy a tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyait és ötleteit kibontakoztassuk annak érdekében, hogy sokrétű, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékban integrált tanulás.

Feladata:

- feltételek megteremtése a pedagógus feladata. Ezen belül a megfelelő légkör, hely, játékidő és a megfelelő játékeszközök biztosítása.
- A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismerése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A játék örömforrás legyen a gyermek számára.
- A feszültség csökkentése a játék által.
- A gyermekek közötti társas kapcsolatok fejlesztése.
- Egyszerű szabályjátékok, játékszabályok megismerése, elfogadása, követése.
- Vegyenek részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmeik társaik iránt.
- Önmegvalósítás lehetősége.

A játékszerek megismerése, használatának tanulása

- Gyakorló játék

Legjellemzőbb 3-4 éves korban, de megjelenik idősebb korosztálynál is. Egy tevékenység sokszori ismétlése, melyet a gyermek önmaga választ, mert sikerélményhez juttatja. Előnye, hogy ez által fejlődnek részképességei (szem-kéz koordináció, kezesség kialakulása)

- Szerepjáték

Nevelés szempontjából a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, melyhez különösen erős képzelőerő társul. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejlett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és sikerélményhez jusson. Már 3-4 éves korban megjelenik, végigkísérve óvodai életünket és 8 éves korra, fokozatosan jut el egy magasabb szintre.

- Barkácsolás

Az életből merített élményeiket próbálják saját elképzeléseik és kiválasztott eszközeik által megvalósítani. 6-7-8 éves korra jellemző a barkácsolás és a szerepjáték természetes velejárója.

- Dramatizálás, bábozás

A gyermekek sokoldalú örömszerzésének megjelenítői. A báb segítségével kialakulnak a közösségi szokások, a társas kapcsolatok. A bábozás legfejlettebb formája a bábjáték, amikor a gyermekek képesek a reprodukív játék után rövid, kitalált játékot produkálni. A dramatizálás lehetővé teszi, hogy mind az, ami foglalkoztatja őket, közel áll hozzájuk, saját elgondolásaik alapján eljátszassák. Fontos a báb és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye.

- Építő-és konstruáló játék

A gyermekek játékában gyakran előfordul a kutató manipuláció, a bonyolultabb alkotások létrehozásának igénye. Az építő játék az eszközök, és anyagok változatosságát igényli, s ezek alkalmazása és a velük való tevékenykedés segíti a finommozgásuk alakulását.

- Szabályjáték

Pontos meghatározott szabályok határozzák meg a játék egészét. Az óvónő adja meg annak a lehetőségét, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. Az értelmi képességeket fejlesztő játékok gyakorlása alkalmassá teszi őket az iskolai élet megkezdésére.

- Szimulációs játék

A gyermek ismeretszerzésének folyamatában a játékot, mint módszert alkalmazzuk. A szimulációs játékokban a játékhelyzetet az óvodapedagógus teremti meg és irányítja, míg a szerepjátékban a gyermek kezdeményez. A szimulációs játékok motiváló ereje igen nagy, fenntartja a gyermek figyelmét, növeli önfegyelmét.

A fejlesztés tartalma életkoronként

3-4 évesek

Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíteti a gyermeket, gyakorló játék. Irányításában biztosítani kell a mozgásteret, játékörömet, illetve a játékeszközöket.

A kicsik számára legyenek öltöztethető, húzható, rakosgató játékszerek.

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. Kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. 3-4 éves korban a gyermekek elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.

4-5 évesek

Ebben a korban tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerű jelenségeit, és képesek ezeket játékaikban újra alkotni, reprodukálni.

5-6-7-8 évesek

Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolkodásait, saját maguk is képesek továbbgondolkodni és továbbfejleszteni ötleteikkel a játékot. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalatikat, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.

Ebben a korban a gyermekek már képesek arra, hogy érzelmileg is ráhangolódjanak a környezetükben élő felnőttek viselkedésére. Ez jelentkezik a játékukban. Tanulják és gyakorolják a viszonyukat.

Játékos ismeretszerzés, tapasztalatszerzés folyamata

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó szimulált helyzetekben, kirándulásokon, az óvónő által kezdeményezett kötött és kötetlen foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg.

Elsősorban a ***cél határozza meg az ismeretátadás-átvételt***, erre épül a megismerés, ismeretszerzés tervezése, azaz a tapasztalatszerzés módja, helye, lehetőségei (***bemeneti tényezők - pedagógiai hozzáadott érték – kimeneti tényezők – sikeres iskolakezdés***).

Feladat:

- Ismeretek átadása, egymásra építése.
- A gyermekek kíváncsiságának érdeklődésének kielégítése.
- A tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átéreztetése.
- Az alkotás, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedeztetése.
- A helyes világnépek kialakítása, ezáltal rendeződnek a gyermekek tapasztalatai.
- Problémahelyzetek megoldása.
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése által az értelmi képességek fejlesztése.
- Tűrő és konfliktus megoldó képességek fejlesztése.
- Esztétikus, érthető kifejezőkészség fejlesztése.
- Az érdeklődés felkeltése a tudásvágy után.
- A szellemi aktivitásra ösztönző probléma szituációk megteremtése.
- Az önállóság erősítése.
- Az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtése.
- A játékosság érvényesítésével a kitartás erősítése.
- A feladattudat kialakítása.
- Az együttműködés, a viselkedési szokások helyes irányba terelése.

A játékos ismeretszerzés lehetséges formái:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetése magatartás és viselkedés tanulása (szokások alakítása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- Az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A játékos ismeretszerzés feltétele:

A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

- Próbáljanak különbséget tenni a mese és valóság között.
- Figyelmük tartalma érje a 6-10-15 percet.
- Kis segítséggel próbálják megoldani a megadott feladatokat.
- Próbáljanak meg önállóak lenni a feladatok megoldásában.
- A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kapjon a felidézés.
- Legyenek képesek gondolataikat érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Végezzenek önálló megfigyeléseket, ismerjék fel a jelenségek közötti összefüggéseket.

Foglalkozási formák: *kötött és kötetlen*

2. Mese, vers***A tevékenység céljai:***

- A magyar nyelv szépségének, kifejező erejének megismerése változatos irodalmi élményeken keresztül, kialakítva a könyv megszerettetését.
 - Az óvodai irodalmi nevelés megalapozza a 3-8 éves gyermekek pozitív személyiség jegyeit.
 - A vers, a mese összefonódik a zenével, énekléssel, mozgásos játékokkal, ábrázolással.
- Élmény a gyermekek számára, érzelmi állapotokat hoz létre, örömet okoz, várják a velük való találkozást. A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését.

Feladatai:

- Könyv iránti vonzódás kibontakoztatása és a könyvvel való helyes bánásmód elsajátíttatása.
- A művészeti, irodalmi eseményeket hordozó, a valóság esztétikai értékeinek befogadására nevelés.
- Fontos, hogy a mesélő élményszerűen adja elő a műveket. Az óvónő a mesemondás alkalmait a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremtsen meg.
- Olyan meséket, történeteket válasszunk, amelyeknek témája a gyermekekről, közvetlen környezetéről, az állatvilágról szólnak, amelyeket az egyenes vonalú

cselekmény az érthető, világos meseszöveg, az érdeklődést ébrentartó szavak, fordulatok, ritmikus ismétlődések jellemeznék.

- Igazi élményt az állatmesék, a cselekményesebb, terjedelmesebb, gyakran elágazó szerkezetű tündérmesék jelentenek, de bátran válogathatunk a csali- és tréfás mesék köréből is.
- Vers: többségében mondóka, szerepátadó, fogyó-gyarapodó gyermekjátékok.
- Mindenképpen be kell mutatnunk legismertebb költőink gyermeki személetéhez igazodó játékos, ritmikus, zenei hatású verseit (pl: Weöres Sándor stb.). Nem hiányozhatnak a mai magyar írók műmeséi. (Móra Ferenc, Móricz Zsigmond)
- Tervezzünk klasszikusaink, József Attila, Szabó Lőrinc gyermekverseiből.
- Cigány mesék, versek megismertetése életkoruknak megfelelően.
- Ismerkedés cigány szavakkal.
- Igyekezzünk több magyar népmesével megismertetni a gyerekeket.
- Mesék, versek kiválasztása évszakokhoz, ünnepekhez, néphagyományokhoz.
- Ismertessük meg a gyerekeket más nemzetek meséivel, verseivel. (európai és más földrész nagy mesemondóinak klasszikus meséivel)

A **3-4 évesek** versanyagát népi mondókákból, ölbeli játékokból, ritmikus zenei hatású játékos versekből állítsuk össze. Fontos a felnőttel való közvetlen kapcsolat, a bizalom, biztonságérzet. Mesék választásánál az egyszerű és érthető cselekményű állatmeséket részesítsük előnyben. Az óvónő a mesemondás alkalmait a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremtsen meg.

Ismerjenek 10-12 mondókát, verset, 8-10 mesét.

A **4-5 éves** gyermekek meséi lehetnek állatmesék, népmesék, népszokásokhoz kapcsolódó dramatikus játékok és realiztikus mesék. Szerepeljenek vidám, humoros versek, klasszikusok és mai költők gyermekversei.

Az óvónő segítségével jelenítsék meg a meséket, rögtönözzenek bábjátékot.

Ismerjenek 5-8 mondókát, 6-10 verset, 10-12 mesét.

A **6-7-8 éves** kor mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve, a népmeséken, a gyakran elágazó szerkezetű tündérmeséken, a tréfás és műmeséken át a novellisztikus, realiztikus meséig igazi élményt jelentenek a gyermekek számára. Ismertessük meg a gyerekeket a cigány mesékkal, versekkel életkoruknak megfelelően. Egy-két cigány kifejezéssel, szóval is ismerkedjenek. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyományok ápolását, az évszakok szépségét.

Fejlesztés várható eredményei:

- Kapcsolódjanak be a mondókák, versek mondogatásába.
- Az óvónőt utánozva ritmikus, mozgásokkal kísérik a verseket.
- Maguk is énekelgessenek, halandzsázzanak.
- Figyelmesen, szívesen hallgassák a rövid meséket, örüljenek azok gyakori ismétlésének.
- Kérjék a meséket, a mesehőssel vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is nyilvánítsák ki.
- Lapozgassák a képeskönyveket, kezdeményezzenek beszélgetést az ismert képekről.

- Szívesen mondjanak spontán módon is mondókákat, verseket, meséket a hozzájuk tartozó játékok szövegeit és ismerjék mozgásait.
- Tudják a megismert szavak jelentését, megfelelően használják azokat.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzzék mondataikat.
- Szívesen, örömmel hallgassanak mesét.
- Tudjanak könyvben kép alapján tájékozódni, vigyázzanak a könyv állagára.
- Vegyenek részt dramatikus és mimetikus játékokban, közös műsorkészítésben
- Kapcsoljanak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalmakhoz.
- Legyenek képesek koruknak megfelelően, színházi előadások cselekményének követésére, a mesék (dramatizálás, mese-posztó, bábozás), többféle megjelenítésére.

3. Ének-zene, énekes játék

A zenei nevelés célja:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését; formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Feladatai:

- A zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenei hallgatás, ritmusérzék, zenei emlékezet, játékos alkotókedv fejlesztése.
- A néphagyomány és a művészeti értékű gyermekdalok megismertetése, megszerettetése.
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon keresztül.
- Mozgás és testtartás dalhelyzetekhez való igazításának megalapozása.
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- A fokozatosság elvének követése a zenei anyag feldolgozásában.
- A gyermekek egyéni adottságainak megfelelő fejlesztése.
- Az óvónő éneklési készsége, tiszta szép énekhangja keltse fel a gyermekben a tanulás vágyát, a bemutatott dalok és énekes játékok iránt, valamint ritmikai, hallási és zenehallgatási tevékenységek iránt.

Tervezhető tartalmak 3 -8 éves korban

A 3-4 éves gyermekek elsőként olyan ölbeli játékokat ismerjenek meg, melyet a felnőttel együtt játszhatnak. Ilyenek a hintáztatók, cirógatók, lovagoltatók, tapsoltatók, ujj-és tenyérjátékok, csúfolók, kiszámolók stb.

Ez a tapintásos kontaktuson alapuló szeretet kapcsolat fontos elem a biztonságérzet kialakulásában.

A kicsik ismerjenek 2-3 hangból álló, 8-10 énekes játékot. A mondókák, dalok 2/4-es üteműek, melyben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. A gyermekek a játékon keresztül szerzik meg a zenei készségüket, és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban és hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a környezet hangjait, a csendet és a hangszerek hangszínét. A gyermekeknek legyen lehetősége pár percig tartó hangszeres zenét hallgatni, illetve videó felvételen megtekinteni.

A **4-5 éves** gyermekek ismerjék meg a hullámvonal csigavonal szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmuson túl megjelenik a szinkópa. Alkalmi dalokhoz játékokat, mozdulatokat lehessen kitalálni. Énekelgessenek négy-nyolc motívumból álló énekes játékot, műdalokat. Ismételgessék a korábban tanult mondókákat, dalokat, tanuljanak 4-5 új mondókát, 10-15 gyermekdalt. A körjátékok közül játszanak szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító stb. játékokat. A gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan a tiszta éneklés érdekében, de kisebb csoportokban is halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Érezzék az egyenletes lüktetést, a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak népi ritmuseszközt, s ezeket a lehetőségekhez képest közösen készítsék el.

A **6-7-8 éves** gyermekek a különböző játék helyzetekben alkalmazzák a kiolvasót. Az óvónó énekeljen népdalokat, de a rokon és más népek dalai is jelenjenek meg előadásában. Nyújtson maradandó zenei élményt énekes és hangszeres előadásával a gyermekeknek. Tanuljanak meg 4-8 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalmi dalt. A tiszta éneklést segítse elő az önálló énekléssel, a hallásfejlesztést segítő fogalom párokat kapcsolják össze, pl. tempóváltoztatás, dallambújtatás, halk- hangos éneklés stb.

Az óvónó tevényté lehetővé a gyermekek hangszeren való játszását, zenekar alakítását.

A fejlesztés várható eredményei:

- Önként vegyenek részt a közös játékban, közös éneklésben.
- Éneklés és játék közben alakuljon ki a csoport egyöntetű tempója, játékos mozdulataikat megközelítőleg egyszerre és ritmikusan végezzék.
- Különböztessék meg a magasabb-mélyebb hangokat, és kézzel tudják jelezni, amit hallottak. (felemelt illetve leeresztett kéz)
- Legyenek képesek néhány percig az óvónó énekes vagy hangszeres előadására figyelni.
- Utánozzák szívesen az óvónó által bemutatott egyszerű mozgásokat, tánclépéseket.
- Legyenek képesek a mondókákat, játékdalokat az óvónó kezdése után csoportosan, önállóan énekelni az egyvonalas c és a kétvonalas c abszolút hangmagasság között.
- A tisztaság a dallamon és a szövegmondáson egyformán megfigyelhető legyen.
- Az egyenletes lüktetést, a dal-, illetve mondóka ritmusát egyénileg is hangoztassák.
- Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról vagy hangszerjátékról a dalra jellemző rövidebb rész alapján is.
- Szépen, harmonikusan járjanak, mozogjanak együtt, a játékhoz tartozó e mozgásokat, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően, egyöntetűen, folyamatosan, esztétikusan végezzék.

Hagyományok ápolását és az esztétikai nevelést célzó feladatok:

- Magyar népi énekes-mozgásos játékok, más népek dalai, játécai: egy- és kétszemélyes játékok, altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, höcögtetők, lovagolók, tapsoltatók, sétáltatók, táncoltatók, labdázók megismertetése.
- Kőrjátékok és dalaik (fogyó és gyarapodó játékok, párválasztók, sor és ügyességi játékok).
- Magyar népszokások, a hagyományok dalai, játécai – más népek dalai: táncos játékok (lakodalmos, alakoskodók, vonulások, táncok, átalakuló játékok, kapcsolódó játékok, kapuzók) és népszokások (négy nagy ünnepkörhöz kapcsolódva)
- Hangszeres zene hallgatása: magyar népzenei alkotások (vokális és hangszeres zene), alkalmi dalok (ünnepek dalai)
- Rögtönzött hangszerek készítése.
- Az esztétikus összehangolt mozgás fejlesztése.
- Ismerjék meg a magyar néptánc alapvető lépéseit és azokból tetszés szerint, pillanatnyi alkotókedvük szerint építkezzenek.
- Fontos a tudatos esztétikai megformálás, a zenei anyag esztétikai hatását felerősítő tárgyi és személyi feltételek biztosítása.
Tanuljanak népdalokat, népi mondókákat, kiolvasókat, csujogatókat, melyeknek, sajátos ritmusa van, és ha fellelhető, mindezt az etnikumi irodalomból.
- A népdalok énekléséhez társuljanak a néptánc egyszerű elemei, melyek esetünkben legyenek *etnikumi hagyományőrzők (cigánytánc lépései)*.
- Válgjon mindennapi tevékenységgé a gyermekek óvodai életében az éneklés. Ismerjék meg népük hagyományait és őrizzék azokat.

4 .Rajzolás, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja:

A gyermekek tér-, forma- és színeképzetének gazdagítása, folyamatos élmény biztosításával, esztétikai érzékenységük, szép iránti igényességük alakítása.

A gyermek alkotó tevékenységének feltételei:

A gyermekek alkotó tevékenységéhez a megfelelő hely biztosítása elengedhetetlen feltétel, olyan légkör szükséges, amelyben jól érzik magukat. Az eszközök biztonságos kezelését az óvónő egyenként tanítsa meg a gyermekeknek.

A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez legyenek meg a feltételei a mindennapi játék folyamatában is. A gyermekek vegyenek részt az eszközök előkészítésében, elrakásában, tekintsék meg és nyilvánítsanak véleményt a kiállított munkákról.

Az óvodába kerülő 3-4 évesek lehetőség szerint játszva ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és különféle technikai kivitelezés lehetőségeivel. A gyermekeknek legyen lehetőségük élményeiknek, érdeklődéseiknek megfelelő szabad témaválasztásra. A szabadidőben, játékidőben is legyen lehetőségük önálló alkotás létrehozására. A képkialakítás jelenjen meg zsírkrétával, festéssel, papír-ragasztással, anyagba, agyagba, homokba karcollással, nyomattal.

Feladatai:

- a „látás” tudatosítása, s ezzel egyidejűleg a képi ábrázolás
- a vizuális közlés módszereinek megismertetése
- fantáziavilág gazdagítása
- a gyermekek tér, forma és színeképzeteinek az alakítása
- a képi gondolkodás fejlesztése, az esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- az íráshoz szükséges mozgáskoordináció kialakítása (finommotorika)
- a vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- az érzelmek és az élmények kifejezéséhez használt vizuális formanyelv elsajátítása
- a kíváncsiság felkeltése a gyermekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységre (agyag, liszt, sógyurma, papír, fonalak, festékek, zsírkréta, kavicsok, kagylók, stb.)
- élmények biztosítása, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és téri megjelenítésének sokféle lehetőségéhez
- juttassuk a gyermeket az alkotás öröméhez
- technikák megismertetése (rajzolás, festés, papír-ragasztás, mintázás, papír-hajtogatás, stb.)
- a gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás mellett ismerjék meg a régi gyermekkor játékkészítő és népi kismesterségeket, őrző technikáit és eszközeit: szövés (szövőkeret), fonás, csuhébaba-készítés, agyagozás, batikolás, stb.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- igazodjanak el az elemi térviszonyok között, ezeket téralakító játékaik alkalmával is használják
- képeikben jelenjen meg a személyek, tárgyak ábrázolása
- tudjanak megkülönböztetni látási- tapintási- mozgási érzékleteket (sima, érdes, felületek fényessége, lapos, gömbölyű, szögletes, stb.)
- tudjanak körvonallal alakzatokat rajzolni, képezzenek színfoltokat ujjukkal, ecsettel
- alakítsanak térbeli formákat agyagból, gyurmából, megfigyelés után
- növekvő biztonsággal használják az általuk ismert nagyobb kiterjedésű teret is
- fejlődjön az a képességük, hogy a teret játékaik céljainak megfelelően átalakítsák
- rajzaikban, festéseikben jelenjen meg a térbeliség jelzésének szándéka (közös alapra rendezés, a föld és háttér jelölése, lent, fent, stb.)
- legyenek képesek személyeket, egyszerű eseményeket, általuk jól ismert tárgyakat jellemző jegyeikkel felismerhetően megjeleníteni
- jelenjen meg a tagoltság, a fő részformák jellegzetességeinek jelzése, esetleg egyszerű mozgások
- igényeljék a díszítést, az egyszerű formai színritmusokat, a díszítés többféle technikáját
- biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit
- a megismert technikai eljárásokat tudják alkalmazni, helyesen használják a ceruzát
- közös és egyéni alkotások készítése közben legyenek képesek egymásra tekintettel lenni, mutassanak hajlandóságot az együttműködésre
- tudjanak emlékezet alapján képeket alkotni
- nevezzék meg a színeket, azok sötét és világos árnyalatait

- díszítsenek tárgyakat saját elképzeléseik alapján
- tudjanak véleményt mondani saját és társaik munkájáról

5. A mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja:

A gyermekek természetes mozgásának, tájékozódásának, alkalmazkodó képességének fejlesztése, tartási hibáinak megelőzése

A mozgáskedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza teljesítőképességét.

A tornának, játékos mozgásoknak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

Feladatai:

- térbeli, időbeli tájékozódó-képesség fejlesztése,
- szem, kéz, láb koordinációjának fejlesztése,
- egészséges versenyszellem alakítása,
- a testrészek megismerése, testséma fejlesztés,
- ismerkedjenek meg a gimnasztikával, néhány talajtorna elemmel, testnevelési játékokkal,
- különböző tornaszerek segítségével végezzenek gyakorlatokat,
- udvari sporteszközök használata, szabályainak megismertetése – balesetvédelem,
- tanuljanak meg vigyázni saját és mások testi épségére,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek többletmozgás igényének kielégítése, változatos lehetőségek és segédeszközök biztosításával – hiperaktív gyermekek.

A 3-8 éves korban tervezhető mozgásfejlesztés

A **3-4 éves** gyermek mozgásos tevékenysége során az óvónő a nagymozgások fejlesztésére helyezzen hangsúlyt, ahol megismerkednek a különböző irányú futással, ugrásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal.

A mozgásos játékokban szerepeljenek támaszgyakorlatok (csúszás, kúszás, mászás) és a talajtorna elemei (gurulás a test hossz tengelye körül).

A mozgásfejlesztő játékok feleljenek meg a gyermekek erőnlétének.

A **4-5 éves** gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésén van a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban megjelenő futásgyakorlatok (pl. fussanak akadályokon át, fel-lelépéssel, átbújással, stb.), ugrásgyakorlatok, (egy lábon, páros lábon szökdelés, helyből távolugrás, stb.). mindez növeli állóképességüket.

A dobásgyakorlatok során próbáljanak célba dobni két kézzel, egykezes felsődobással, babzsákkal hajítsanak távolba.

A támaszgyakorlatokat végezzék tornaszereken és talajon egyaránt.

A talajtorna elemeként szerepeljen a gurulóátfordulás, a kézen állás előgyakorlata, és az egyensúlyérzék fejlesztése a szem-láb koordinálása révén.

A lábboltozatot erősítő járás és gimnasztikai gyakorlatok végzése segít a helyes testtartás kialakításában.

A **6-7-8 éves** gyermekek mozgása harmonikus ritmusú, összerendezettebb.

A már megismert mozgáselemeket szívesen ismételtetik, ezáltal fejlődik mozgáskoordinációjuk, alaklásuk és a szabályok betartására való törekvésük.

Végeznek ugrásgyakorlatokat, gyakorolják a sorozatugrást különböző magasságú tárgyak átugrásával, valamint néhány lépés nekifutással a távol- és magasugrást.

Játszanak dobásgyakorlatokat, dobjanak egykezes, kétkezes alsó, felsődobással, célba is.

A labdagyakorlatok alkalmával vezessék a labdát járás, futás közben, tudjanak párokban labdázni.

A már elsajátított támaszgyakorlatok mellett ismerjék meg a pók-, rákjárást, talicskázás technikáját. Ismételjék a talajtornaelemeket: gurulás a test hossz tengelye körül, gurulóátfordulás, kézenállás.

Egyensúlyozzanak padon a fej, kéz és láb egybehangolt mozgásával.

Vegyenek részt minél több sporteseményen, versenyeken.

A fejlesztés várható eredményei:

- megadott jelre irányt változtatni, személyeket és tárgyakat kikerülni és megkerülni
- tudják a távolugrás technikájának alapelemeit alkalmazni
- helyesen alkalmazzák a labdakezelés technikáját
- tudjanak labdát dobni, megfogni, gurítani, célózni
- legyenek képesek sor és köralakításra
- mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni az irányok megnevezésével
- egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szereken, emelt magasságban
- tudjanak fél- és páros lábon szökdelni
- ugorjanak át kisebb akadályokat
- a mozgásban legyenek kitartóak
- ismerjenek vezényszavakat, tudják azok jelentését

Szervezeti formák megteremtése

A gyermekek irányított mozgásának lehetősége két formában van jelen óvodai életünkben:

- a mindennapos testnevelés sok játékkal, a foglalkozásokon már megismert gyakorlatok, mozgásformák, frissítő gyakorlatok.

- a testnevelés foglalkozásokat az óvónő kötelező jelleggel szervezi meg, kijelölt napokon.

Az időjárástól függően a gyerekek szabad és irányított mozgását délelőtti és délutáni időszakban is bátorítja az óvónő.

A teremben tartott foglalkozások előtt nélkülözhetetlen a portalanítás és a folyamatos szellőztetés biztosítása. A foglalkozásokon a gyermekek tornaruhában és cipőben vesznek részt.

A tartásjavító tornát mezítláb az óvónő útmutatása alapján akár naponta is végezhetik.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

Adott a környező világban a természeti környezet, az időjárás változásai és az ünnepek. Erre épül a komplex megismerési folyamat. Ismerjék meg a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetet. A gyermeknek a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladatai:

- sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre,
- tapasztalatok nyújtása a közvetlen és a tágabb természeti- emberi- társadalmi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi környezetben
- összfüggések megláttatása,
- a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek bemutatása, ennek szeretetére, védelmére nevelés.

Tervezhető tartalmak 3-8 éves korban

3-4 éves gyermekek az óvodába lépés pillanatától kezdve fokozatosan ismerkedjenek az óvoda környezetével.

Érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat és az élet ritmikusságát.

Tudják saját és társaik nevét, jelét, óvónőjük és dajkájuk nevét.

Ismerjék fel és nevezzék meg főbb testrészeiket, mutassák meg másokon és magukon.

Keressék és nevezzék meg környezetükben az alapszíneket.

Igazodjanak el szűkebb környezetükben: óvoda épületében, udvaron.

Figyeljék meg az évszakokat, azok főbb jellemzőit.

Tudjanak néhány egyszerű növényt, állatot felismerni.

Alakuljon ki a számlálás módja.

Eltérő alakú tárgyakat, építményeket tudjanak megkülönböztetni.

A 4-5 éves korban beszélgessenek a családról, tudják családtagjaik nevét.

Tudatosodjon bennük testük ápolásának szükségessége, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióját.

Jól tájékozódjanak óvodájuk közvetlen környékén, gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, figyeljék meg a szárazföldi közlekedési eszközöket.

Szerezzenek tapasztalatokat az időjárás és öltözködés összefüggéseiről.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben, néhányat ismerjenek fel.

Az emberek tevékenysége és az időjárás között keressenek összefüggéseket, kapcsolódjanak be néhány tevékenységbe.

Az összegyűjtött terméseket használják fel játékok és eszközök készítésére.

Csoportjukban rügyeztessenek, hajtassanak ágat, csíráztassanak magvakat

Ismerjenek és nevezzenek meg néhány színárnyalatot

Tudjanak néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság szerint tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatni, sorba rendezni

Hasonlítsa össze mennyiségeket – több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, stb.

A 6-7-8 éves gyermekek tudják személyi adataikat (lakcím, név, szülők neve, foglalkozásuk, testvérek neve)

Ismerjék az óvoda tágabb környezetét, sorolják fel a közelében található boltokat, intézményeket, egyéb jellegzetességeket.

Figyeljék folyamatosan az évszakok változásait, színeik árnyalatát.

Ismerjék meg a föld, víz és levegő életető szerepét.

Ismerjék a napszakok változását, a hét napjait, a hónapok nevét.

Ismeretük gyarapításában szerepeljen a szárazföldi, légi és vízi közlekedési eszközök is.

Tegyenek látogatást a környezetükben élő háziállatok élőhelyére, figyeljék meg azok életmódját.

Óvodai életük alatt - legalább egy alkalommal - tegyenek látogatást a Vadas-parkba, ahol megismerhetik az ott élő vadállatokat, külső jegyeit.

Környezetük tárgyait tudják összehasonlítani mennyiség, nagyság, forma és szín szerint, legalább 10-ig tudják megszámolni azokat.

Tudják megkülönböztetni az irányokat, jobb-bal, és értsék a névutókat: alá, fölé, mellé, elé, közé, stb.

Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.

Tevékenységeikben jelenjen meg a halmazképzés, párosítás, összehasonlítás, sorba rendezés.

A geometria világából szerezzenek tapasztalatokat síkbeli, térbeli alakzatokon.

Ismerjék fel és tudjanak előállítani szimmetrikus alakzatokat.

Rajzoljanak alakzatokat, s tudják megnevezni azokat tulajdonságok szerint: kör, négyzet, háromszög.

A tevékenység szervezeti formái, környezetvédelem

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban áll, melyet az alábbi tevékenységek erősítenek:

- évszakok váltakozásai, jeles napokhoz kapcsolódó szokások (Mátyás nap, Borbála nap, stb.)
- évszakok változásaiból fakadó környezetet alakító munkálatok (ültetés, palántázás, stb.)
- szüretelés, termések, növények gyűjtése
- állatokról való gondoskodás

A gyermekek érzelmi kötődésük által jutnak el a környezetük megbecsüléséhez, védelméhez. Sokrétű tevékenységük által megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását (madáretető készítés, kertészkedés, stb.)

Az óvó- védő tevékenységek eredményeként a gyermekekben kialakul az a felismerés, hogy környezetüket és a benne élő növényeket, állatokat védeni kell.

7. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

A gyermekek közösségi kapcsolatainak, kötelességtudatának kialakítása a gyermeki munka megszerettetésén keresztül, pozitív tulajdonságokkal és készségekkel.

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek és feltételei:

A gyermekek elsősorban önmagukért és a közösségért végezzenek munkajellegű tevékenységeket, melyeket először a felnőtt segítségével, később teljesen önállóan végezzenek.

Az óvónő mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Az óvónő értékelése legyen megerősítő és buzdító.

Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

A **3-4 éves** gyermekeket az óvónő vonja be az alkalmoszerű munkákba, mely lehet egyszeri és szabályosan ismétlődő. A szabályszerűen ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (játékelrakás, teremdíszítés)

Az óvónőt figyelve vegyenek részt a növények, állatok gondozásában, etetésében. Segítsenek a falevelek gyűjtésében, elszállításában. Segítsenek a virágládákba ültetésben, locsolásban, stb.

A **4-5 éves** gyermekek kapcsolatát nagymértékben fejleszti a naposi munka, megismerik a munkafolyamat menetét, fázisait.

A játékok elrakása, csoportszoba rendezése, eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése rendszeresen ismétlődő munka.

Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit: kisebbek segítése az öltözésnél, jeles napokra való előkészületek, stb.

A gyermekek tervszerűen végezzék a növény és állatgondozást, működjenek közre az élősarok gondozásában, az óvoda és az udvar tisztántartásának megőrzésében.

A **6-7-8 éves** óvodások önállóan végzik a naposi munkát, megosztják egymás között a feladatokat. Esztétikusan terítnek, kiöntik a folyadékot. Étkezés után a szokásrendnek megfelelően mindent helyre tesznek, letörlik az asztalt.

Alkalmoszerű munkák végzésekor az óvónő soha ne alkalmazzon kényszerítő eljárásokat.

Dicséretével, elismerésével érje el, hogy a gyereke szívesen vegyenek részt a munkában.

Munkálkodjanak környezetük tisztán tartásán, segítsenek a sütés nélkül elkészíthető édességek, befőttek, vitaminaláték elkészítésében.

Rendszeresen segítsenek a kisebbek öltöztetésében, alkalmanként készítsenek nekik meglepetést.

A csoportszobai növény és állatgondozás tekintetében az óvónő tegye lehetővé, hogy minél több műveletet végezzenek önállóan.

VII. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

1. Az óvodába lépés feltételei:

A 11/1994 (VI.8.) MKM Rendelet 15. § szerint az óvodába a gyermek a harmadik életévének betöltése után a nevelési év folyamán bármikor felvehető.

Adminisztratív, formai feltételek:

A beiratkozáshoz szükséges szülők személyi igazolványa és a gyermek születési anyakönyvi kivonata.

Orvosi igazolás, hogy a gyermek közösségbe mehet. Oltási könyv.

A gyermekek érettségének jellemzője óvodába lépéskor:

a szobatisztaság.

Az óvodai elhelyezés megszűnése:

A 11/1994 (VI. 8.) MKM Rendelet alapján megszűnik az óvodai elhelyezés, ha a gyermek az óvodából igazolatlanul tíznél több napot van távol, feltéve, hogy az óvoda a szülőt legalább kettő alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményére.

Ha az óvodai elhelyezés megszűnt, akkor a gyermeket törölni kell az óvoda nyilvántartásából.

2. Az iskolába lépés feltételei:

A 11/1994 (VI. 8) MKM Rendelet 16. § szerint testi, lelki, szociális érettség. (lásd. fejlődés jellemzői óvodáskor végére)

Adminisztratív, formai feltételek:

- A beiratkozáshoz szükséges a gyermek születési anyakönyvi kivonata.
- Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolás.
- Óvodai szakvélemény.

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

I. Az óvodai alapprogram alapján elvárt fejlődés

- a) A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodás gyermekek többsége az óvodáskor végére, olyan fejlettségi szintre jut, amely lehetővé teszi számára az eredményes iskolakezdést.
- b) Az iskolai tanulmányok megkezdésének **testi, lelki és szociális** kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges az eredményes kezdéshez.
- c) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.
Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- d) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- e) Megjelenik a tanulása alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- f) A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
Egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, *beszél*: gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- g) *Minden szófajt használ*: mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- h) Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri.

- i) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival szemben, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteit. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- j) Az 5 éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- k) A sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos küzdő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

2. A szülő, a gyermek és a pedagógus együttműködésének formái:

- beszoktatás,
- családlátogatás,
- nyíltnap,
- munkadélután
- bemutató foglalkozás
- ünnepek, rendezvények
- kirándulás

← Formázott: Behúzás: Bal:
1.48 cm

IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Nem mindig a kapcsolattartás mennyisége, hanem annak élményszerűsége, tartalmas volta a meghatározó a kapcsolatokban. A megfelelő, eredményes, hatékony kapcsolatok céljaink elérését segítik. Bizalommal teli légkörben lehetünk csak igazán hatékonyak kapcsolatainkban. *Közvetlen és közvetett partnereinkkel* való együttműködésünknek, együttnevelésünknek *tartalmi és formai* szempontból is eredményesnek, hatékonyak kell lennie. Meg kell találni azokat az együttműködési formákat, amelyek a legcélravezetőbbnek bizonyulnak. A kapcsolatok tartalma mindig a célhoz kötődik, nevelésfilozófiánkon alapul.

A nevelőtestület összetétele, elképzelései, elkötelezettsége a nevelés ügye iránt, a *minőségbiztosítási rendszer* működésének fontos meghatározói. A vezetés demokratizmusa, a minőségbiztosítási rendszer működtetése (önelemzés, önértékelés, önfejlesztés, minősítés stb.), a jövőkép kialakítása, küldetésnyilatkozatunk *az óvoda jövőjét befolyásolják*. Éppen ezért a nevelőtestület nevelésfilozófiája által kialakított szemléletén keresztül, a gyermekek felé megnyilvánuló hatások eredményessége által működhet csak hatékonyan az óvoda, ehhez pedig a kapcsolatokat is megfelelően kell kiépíteni.

1. A család-óvoda együttműködésének terén sikerült jó kapcsolatot kialakítani a szülők és az óvodapedagógusok között, mert így nő az intézményes nevelés szülői támogatottsága a cigánycsaládok körében. Baráti és segítőtársi kapcsolatra törekszünk. Elértük azt, hogy a szülők odafigyelnek ránk és kéri tanácsainkat, sokszor segítségünket is problémáik megoldásához. Sok szülőt foglalkoztat gyermeke haladási, fejlődési üteme is. Nevelőtestületünk tagjai igyekeznek a gyermekek pozitív tulajdonságainak kiemelésével hatni a szülőkre, hogy „büszké” lehessenek gyermekeikre. Ily módon fokozott jelentőséget tulajdonítanak saját személyüknek is az eredmény elérésében, a gyerekeknek pedig még nagyobb kedvet az óvodába járáshoz.

Tartalmas kapcsolatunkat bizonyítja, hogy a közös programokon egyre többen vesznek részt, minden rendezvényünkön szép számmal megjelennek, sőt gyermekeiket hosszabb kirándulásokra is elengedik.

Kapcsolattartásunk formái: mindennapos beszélgetések, szülői értekezletek, családlátogatások, nyitott ünnepeink, játszóházak, roma-nap, kérdőíves felmérések, véleményük kikérése egy-egy témában, mentálhigiénés program keretében szervezett felvilágosító előadások.

2. Óvoda-iskola

Az iskolák által szervezett egy-egy programon való részvétel. A két intézmény feladatrendszerének, alapdokumentumainak az ismerete, szakmai, pedagógiai együttműködés.

3. A fenntartóval való kapcsolat: főleg hivatalos jellegű, a felmerülő problémák alkalmával hivatalos döntéseket hoz. Az Önkormányzat fenntartja, működteti, ellenőrzi, értékeli, finanszírozza az intézményeit. Helyi rendeletek szintjén korlátozhatja a költségvetés felhasználását, megszorító rendelkezéseket vezethet be a felhasználásra vonatkozóan. A kihasználtság tekintetében előírásokat fogalmazhat meg. Meghatározza az intézmények számára az Önkormányzati Minőségirányítási Program (ÖMIP) intézkedési tervében foglaltak alapján az intézmények általános és nevelési-oktatási szintér szerinti közoktatási feladatait.

Kapcsolatunk formái: rendelet, utasítás, tájékoztatás, információkérés, előírás, előadás szervezése, jelentések, rendezvényeken való részvétel, beszámoló, tárgyalás, egyeztetés, együttműködés, érdekegyeztető fórum.

4. A Cigány Kisebbségi Önkormányzattal is ápoljuk jó kapcsolatunkat. A CKÖ. képviselőit meghívjuk ünnepeinkre, rendezvényeinkre. Anyagi támogatást nyújtanak minden évben Fenyőünnepünk megrendezéséhez. A városi Roma napon együtt készülünk, tanácsainkat, véleményünket, ötleteinket kéri. Az általuk szervezett előadásokra meghívunk bennünket. Felmerülő problémák esetén számíthatunk egymásra. Véleményezik, egyetértésüket adják az óvoda alapdokumentumaihoz.

Kapcsolatunk formái: együttműködés, meghívás, beszélgetés, találkozók, előadások, szülői értekezlet, Roma-nap, rendezvényeken való részvétel, megbeszélés.

5. Közművelődési intézmények (Művelődési- és Sportközpont és Városi Könyvtár)

- Sportrendezvények,
- Versenyek
- Színház és bábelőadások
- Kiállítások
- Romanap
- Játszóház
- Városi farsang
- KI_-IT-TUD?

6. Gyermekorvosi és Védőnői Szolgálat

Ügyel a gyermekek egészségi állapotára rendszeres orvosi és védőnői vizsgálatok elvégzésével:

- orvosi vizsgálatok,
- tájékoztatás,
- esetmegbeszélés, beszélgetés,
- súly-, és magasságmérés,
- tartásjavítás,
- egészségnevelési programok, előadások,
- megelőzés, tanácsadás,
- információáramlás, adategyeztetés,
- hallásvizsgálat szervezése,
- szülői értekezleteken való részvétel,
- iskolaérettségi vizsgálat.

7. Gyermekjóléti Szolgálat-Családsegítő Központ:

Főleg a gyermekvédelmi felelős áll kapcsolatban velük, a veszélyeztetett gyermekek nem megfelelő családi helyzetéből adódó okok miatti egyeztetés céljából, a gyermekek érdekeinek közös együttműködéssel szereznek érvényt, további intézkedésekkel segítik a hátrányok enyhítését:

- Jelzőrendszer, jelzőlap,
- megbeszélések, tájékoztatás,
- drog-megelőző előadás,
- gyermekvédelmi intézkedések,
- esetkonferenciák, tárgyalások,
- védelembe vétel,
- közös családlátogatások,
- beszámolók, jelentések,
- eljárás kezdeményezése.

8. Továbbá kapcsolatban állunk:

- logopédus
- Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálati Intézet
- Pedagógiai Szakszolgáltató Központ

9. Médiával való kapcsolattartás formái: videó felvételek egy- egy programról, fotók, újságcikkek megjelenítése.

X. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Játékos tanulási, fejlesztési tervünk céljainknak és feladatainknak megfelelően a négy évszak köré kapcsolódik: a környezeti, zenei, irodalmi, vizuális, és testi nevelés, illetve a matematikai, logikai képességek fejlesztése, ismeretek átadása és az ezzel kapcsolatos feladatok komplex foglalkozások keretein belül valósulnak meg. A tapasztalatszerzés folyamatát **felmérőlap** feladatainak elvégzésével kezdjük és februárban **képességi szintet felmérő lap** feladatainak elvégzésével, mérhetjük le.

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja.
2. Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
3. Etnikumi fejlesztés dokumentációja
4. Az óvoda nevelés programja (helyi).
5. Az óvoda pedagógiai, működési terve.
6. A gyermekcsoport nevelési-fejlesztési programja.
7. Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai.
8. Óvodai törzskönyv
9. Előjegyzési napló (beiratkozáshoz)
10. Felvételi mulasztási napló.
11. Óvoda éves munkaterve (vezetői ellenőrzési terv)
12. Gyermek egészségügyi törzskönyve.
13. Óvodai csoportnapló
14. Intézményi Minőségirányítási program
15. Gyermekvédelmi nyilvántartó lap, munkaterv
16. Felszólítások, feljelentések nyilvántartása

XI. GYERMEKVÉDELEM

1. Gyermekvédelmi tevékenység óvodánkban

A gyermekvédelem szorosan kapcsolódik intézményünk pedagógiai tevékenységéhez, melynek lényege, hogy olyan légkört kell teremteni, amely eleve kizárja, hogy bármelyik gyermek bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön. A pedagógiai tevékenység keretében biztosítani kell minden gyermek részére a fejlődéshez szükséges feltételeket, a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához a lehetőségeket, amely segíthet a családi, vagyoni helyzeténél fogva fennálló hátrányok leküzdésében.

A közoktatásról szóló többször módosított 1993. évi LXXIX. Törvény 41.§-nak (6.) bekezdése értelmében a nevelési-oktatási intézmény ellátja: „a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.”

A pedagógusok különbözőképpen bírálják el, hogy mikor halmozottan hátrányos a gyermek. Ennek megítélése nehéz feladat. Az óvónőknek el kell dönteniük, hogy a halmozottan hátrányos helyzet”, „nehezen nevelhető”, „halmozottan hátrányos” fogalmakat helyesen értelmezik-e. Az előzőekben felsoroltak súlyossági sorrendet jelentenek. Az esetek mindig egyediek, ezért szükséges az egyedi elbírálás is. Ebben a nehéz feladatban az intézmény vezetője, a gyermekvédelmi felelős és az óvodapedagógus közösen alakítják ki álláspontjukat. Fontos meghatározó az intézmények gyermeki összetétele. A *veszélyeztetettség* megítélésében kategorizálni szükséges. E szerint a gyermekek lehetnek *környezeti, magatartási, anyagi és egészségügyi okból* veszélyeztetettek. Az okok rendszerint halmozottan fordulnak elő, ilyenkor *célszerű a legsúlyosabb ok megjelölése. Az 1997. évi XXXI. Törvény 5.§ (n) pontja értelmében a „veszélyeztetettség” olyan- magatartás, mulasztás, vagy körülmény /≠ártó hatások/ következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza (szociológiai megközelítés). Kialakulásában számos tényező játszhat közre a szülők, vagy a környezet részéről. A prevenció érdekében fontos megvizsgálni hogy az egyes érintettek veszélyeztető magatartása milyen mértékben járult hozzá a veszélyeztetett állapot kialakulásához. Intézményünkben éppen ezért a gyermekvédelmi tevékenységnek kiemelkedő jelentősége van, mert rengeteg halmozottan hátrányos helyzetű gyermekünk van. A cigány gyermekek aránya óvodánkban kb.30 %-os, a szülők többsége munkanélküli. Alkalmi és szezonális munkákat vállalnak időközönként.*

A veszélyeztetettség okai:

- alkoholistá, elmebeteg, pszichopata, krónikusan beteg szülők gyermeke,
- a felbomlott családok elhanyagolt gyermeke,
- a fejlődésben lemaradt, túlkoros gyermek,
- az oktatási- nevelési intézményekben tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és fiatalok.

Gyermekvédelmi tevékenységünk célja: felkutatni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket és az oknak megfelelő intézkedésekkel segíteni a gyermekek jogainak, érdekeinek érvényesítését a hátrányok enyhítését segítő tevékenységekkel (megelőzés, ok megszüntetése, hiányzó gondoskodás pótlása, szocializáció elősegítése)

- Ezzel kapcsolatos feladataink:**
- preventív gyermekvédelem
 - a fejlődéshez szükséges feltételek
 - ingyenes étkeztetés
 - családokkal, szülőkkel való kapcsolattartás
 - kapcsolat a gyermekvédelmi szervekkel

Módjai:

- szülőkkel való beszélgetés
- családlátogatások
- családokkal való szoros kapcsolat
- szülői értekezletek
- felvilágosító előadások (orvos, védőnők)
- hirdetőtábla
- környeztanulmány
- együttműködési programok (ünnepek, játszóházak, kirándulások)

2. A gyermekvédelmi felelős tevékenysége, feladatai

Óvodánkban a gyermekvédelmi felelős feladata sokrétű és felelősségteljes. Feladata, hogy felkutassa az óvodai csoportokban a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, figyelemmel kísérje őket és segítse, ha szükségesnek ítéli meg.

Ezt a feladatot csak határozottan, lelkiismeretesen és körültekintően lehet végezni. Elkötelezettséget érez gyermekvédelmi felelősünk a családi nevelés ügye iránt, a gyermekekért akar és tud is megfelelően cselekedni. Feladatait szakértelemmel végzi, komoly hivatásnak tekinti a gyermekvédelmi munkát.

Ismeri az óvodába járó gyermekek szociális hátterét, azokat a káros hatásokat, amelyek nap, mint nap érik a gyermekeket. Figyelemmel kíséri, és naprakész információkkal rendelkezik a veszélyeztetett gyermekek, családok életéről. A családokkal annyira jó személyes kapcsolatot alakított ki, hogy igénylik véleményét, javaslatait a problémákkal kapcsolatban.

A gyermekek érdekeinek szem előtt tartása a sokoldalú együttműködés kialakítása igen fontos, jelentős feladatává vált. Munkája nem könnyű, mert van olyan eset, amikor maradéktalanul nem tud mindenki számára megfelelően intézkedni, ugyanazt a problémát a szülővel többször kell megbeszélnie, amíg csekély változás bekövetkezik. A legfontosabb azonban a gyermekek érdekeinek szem előtt tartása. Ebben a munkában, az óvodában dolgozó összes pedagógus maximálisan támogatja és segíti. A családlátogatások alkalmával felváltva kísérik el a kolléganők.

Feladatai a következők:

Az óvodapedagógus lehetőségei a feladatok ellátásában:

- magatartási problémák okainak feltárása,
- átmeneti magatartási, mentális problémák felismerése, okai,
- hosszabb ideig hiányzó gyermekek felkutatása,
- érzelmi biztonság nyújtása,
- gyermekek érdekeinek érvényesítése,
- megfelelő személy informálása,

Kapcsolattartás különböző intézményekkel:

- Gyámhivatal
- Gyermekjóléti Szolgálat - Családsegítő Központ
- Pedagógiai Szakmai és Szakszolgálati Intézet
(Tanulási képességet vizsgáló Bizottság)
- Gyermekorvos, védőnő
- Segélyszervezetek
- Polgármesteri Hivatal - Szociális osztály
- Polgármesteri Hivatal – Gyámügyi előadó
- Pedagógiai Szakszolgáltató Központ
(Nevelési Tanácsadó)
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat

3. A családok bevonása a nevelésbe

Az óvoda és a család kapcsolata sokszínű lehet, ha megfelelően alakítjuk a lehetőségeket és körülményeket.

Az óvoda csak akkor tud nevelőpartnerként kapcsolatot teremteni a szülőkkel, ha ismeri a családot, szokásaikat. A cigánysággal szembeni előítéletek az évek folyamán nem változtak. A cigány emberek általában bizalmatlanok, kisebbségi érzések, előítéletek gyötrik amiatt, hogy esetleg „lenézik” őket cigány származásuk miatt. Folytonosan szoronganak a nem cigány környezetben. Az óvodapedagógusok mentalitása, problémakezelésének hatásossága nélkülözhetetlen a cigány emberekkel való kapcsolatban. Erre a feladatra nem mindenki alkalmas, csak az elkötelezettek.

A halmozottan hátrányos helyzetű, gyermekek közvetlen környezetének hatása megmutatkozik a gyermek játékában, szókincsében, viselkedésében, érzelmi, közösségi életében. Türelmes, kitartó munka szükséges a nem megfelelő környezetből érkezett gyermekek étkezési, viselkedési szokásainak kialakításához.

A szociális hátrányok csökkentése fontos feladatunk, de ennek eredményessége a szülő hatékony segítsége nélkül kétséges. Az ingerszegény környezet hátrányainak bemutatása hatásos lehet, ha a szülő hajlandó együttműködni a gyermekvédelmi felelőssel és az óvodapedagógusokkal. Befolyásolhatjuk otthoni rend, tisztasági és táplálkozási szokásaikat. Jó szándékunkat hangsúlyozni kell. El kell magunkat fogadtatni velük, mert csak így lehet eredményes a kapcsolatunk.

Az intézményi nevelés csak pótolhatja a családi nevelést. Ezért fontos, hogy a halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek ne maradjanak ki az óvodából. Ennek érdekében sikerélményhez kell juttatni a gyermekeket és szülőket is. Be kell őket vonni a közösségi munkába, sokat kell velük beszélgetni, meg kell őket győzni számukra elfogadható érvekkel. Például kirándulásokra, eleinte nagyon nehezen engedték el a gyermekeiket, tudvalevő nagyon féltik őket a cigány szülők. A későbbi fényképek és a gyermekek élménybeszámolói meggyőzték őket arról, hogy bízniuk kell a gyermekeiket nevelő pedagógusokban, mert épségben hozzák vissza gyermekeiket. Ily módon elősegíthetjük, kialakíthatjuk bennük kötődésüket, igényüket a tágabb környezet megismerésére, elősegíthetjük a későbbi, társadalomba való könnyebb beilleszkedésüket, úgy a gyermekekét, mint a szülőkéit is.

4. A gyermekvédelmi felelős éves munkaterve

Augusztus-szeptember hónapban és folyamatosan a tanév során

1. Adatgyűjtés, helyzetelemzés:

- A gyermekek helyzetének felmérésével a „halmozottan hátrányos helyzet” és a „veszélyeztetettség” kategóriáinak meghatározása (csoportnaplóban)
- a gyermekek óvodán kívüli tevékenysége (családlátogatás)
- a gyermekek családjának szociális helyzete (családlátogatás)

Felelősök: gyermekvédelmi felelős, óvodapedagógusok

Dokumentum: feljegyzések, környezettanulmány (Gyv. Irattár, csoportnapló)

Ellenőrzés: tagóvodavezető

Határidő: október 1. (évente)

2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése:

- gyermekek neve
- okok meghatározása
- feladatok meghatározása
- szükséges intézkedések meghatározása
- gyermekvédelmi szerv segítségének igénybevételére tett javaslatok

Felelősök: gyv. felelős, óvodapedagógusok

Dokumentum: névsor, táblázat (csoportnapló)

Ellenőrzés: óvodavezető (csoportnapló)

Határidő: október 1.

3. Kapcsolatfelvétel gyermekvédelmi szervekkel

- jelzőrendszer működtetése

Jelzőrendszer (jelzés: krízishelyzet, csak pedagógiai módszerekkel már nem kezelhető /szakmai kompetenciát meghaladó/ esetek)

Gyermekjóléti Szolgálat (koordinátor): nyilvántartás, döntés – előkészítés (intézkedés)

Esetkonferencia célja:

- a családot és gyermekét érintő információk eljussanak az érintett szakemberhez
- a szükséges feladatok meghatározása, elosztása
- a szakemberek között a felelősök rögzítése, a határidők megjelölése
- esetgazda kijelölése, döntés, gondozási-nevelési terv készítése (feladatok megosztása), javaslattétel védelembe vételre

A probléma kezelése az esetgazda koordinálásával történik.

Az **esetkonferencia** összehívása a problémakezelés eredményességének áttekintése érdekében újból szükséges.

Felelős: gyermekvédelmi. felelős

Dokumentum: jelzőlap (jelzés- *irattár*)

Ellenőrzés: folyamatos tájékozódás (gyermekvédelmi felelős., tagóvodavezető)

Határidő: eseti

4. Prevenció

- folyamatos kapcsolat fenntartása a családdal,
- gyakori, tartalmas beszélgetések kezdeményezése,
- gyakori családlátogatások,
- intézkedések betartásának ellenőrzése,
- a gyermek mindenek feletti érdekeinek előtérbe helyezése (érdekérvényesítés),
- a gyermekvédelmi felelős feladatainak sokoldalúságával a gyermeki személyiség egészséges fejlesztése,

Felelős: gyermekvédelmi .felelős, óvodapedagógusok

Dokumentum: csoportnapló, gyermekvédelmi .irattár, Nevelési Program, Éves munkaterv

Ellenőrzés: az óvodavezető éves ellenőrzési terve szerint

Határidő: eseti, illetve folyamatos a tanév során

XII. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI CÉL MEGHATÁROZÁSÁNAK FELADATAI

A gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében, az alábbi feladatok kerültek megfogalmazásra. (1092/2007. XI. 29. Korm .határozat alapján):

- Az óvodai felvétel alkalmával az esélyteremtés érdekében a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek előnyben részesülnek 3 éves kortól, a népszámlálás és a védőnők közreműködésének segítségével.
- Az integráción alapuló nevelési célok összehangolása a problémamentes óvodából iskolába való átmenet megteremtése érdekében.
- A gyermekek alapvető részképességeinek (elfogadás, alkalmazkodás, állóképesség stb) fejlesztése a szociális helyzetükből eredő hátrányok ellensúlyozása érdekében. Kiemelt terület a feladat- és szabálytudat valamint a viselkedés kultúra kialakítása és gyakorlása.
- A kompetencián alapuló neveléshez szükséges módszerek és eszközök biztosítása.
- (Taneszköz fejlesztési tervben meghatározottak szerint.) a hatékony és eredményes nevelési és tanulási folyamatokhoz.
- A pedagógiai és intézményi reformok által nyújtott fejlesztéseket az óvodapedagógusok továbbképzésével biztosítani kell (szakvizsga megszerzése).

- A minőségi munka eredményessége érdekében fejlesztő programok kidolgozása, bevezetése (Kompetencia alapú óvodai programcsomag)
- Az esélyegyenlőség elősegítése szolgálja a szülők és az óvoda közötti kapcsolat hatékonyabb együttműködését.

XIII. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet – Helyi óvodai integrációs program

I. Helyzetelemzés

Intézményünkben a 2008/2009-es tanév adatai szerint 435 fő óvodáskorú gyermek jár, ebből a hátrányos helyzetű gyermekek száma 252 fő, a halmozottan hátrányos helyzetű 104 fő.

1. Tagóvodánként a gyermekek összetétele:

2008/2009.tanév	Központi	Bányász	Hunyadi	Móra	Semmelweis
HH gyerekek aránya az összlétszámhoz viszonyítva	35%	52%	98%	74%	41%
HHH gyermekek aránya az összlétszámhoz viszonyítva	7%	8%	82%	33%	10%
SNI gyermekek aránya az összlétszámhoz viszonyítva	0%	0%	0%	1%	0%

Az adatokból szembetűnő az egyes intézmények közötti nagyfokú eltérés, ami egyrészt a „szülők” akaratának megnyilvánulását, másrészt a település szegregációs okaira vezethető vissza.

A Hunyadi és a Móra Ferenc Utcai Tagóvodák az etnikailag szegregált roma városrészhez tartozik, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma rendkívül magas.

Ezen helyzet megváltoztatását szolgálta a tanév eleji első nevelési éves gyermekek arányos elosztása az óvodákban, valamint a 2009/2010-es tanévtől a minden korosztályra kiterjedő, új óvodai körzetek szerinti óvodai felvétel. Ezzel az intézkedéssel remélhetően megszűnnek az óvodák közti aránytalanságok.

2. A Helyi Óvodai Integrációs Program készítésének jogszabályi hivatkozásai : (törvények, jogszabályok, dokumentumok)

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.)MKM rendelet
- az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 9/2008. (III. 29.) OKM rendelet
- az oktatási és kulturális miniszter által kiadott Integrált Pedagógiai Rendszer
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Települési Esélyegyenlőségi Program
- Intézményi Esélyegyenlőségi Program
- Intézményi integrációs önértékelés

3. Integrációs Programunkkal célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteiknek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítése,
- a városban élő valamennyi 3 éves, HHH gyermek beóvodázásra kerüljön,
- a városban élő valamennyi (3 éves kortól-az általános iskolai tanulmányok megkezdéséig - legkésőbb hetedik évük betöltéséig), HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű környezeti, működési feltételekkel és tudatos nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek egyenlő esélyét az iskolakezdéshez,

- az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről-évre egyre nagyobb számban, integrált iskolai környezetben kezdjék meg általános iskolai tanulmányaikat
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Területi Szociális Központtal, Gyámhivatallal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, a Központi Iskolával, Kisebbségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

4. Integrációs Program jellemzői:

- gyermekközpontú és családcentrikus szemlélet,
- a gyermekek sokoldalú fejlődésében meghatározó a kompetencia alapú óvodai nevelés,
- biztosítja a gyermekek sikerélményhez való jutását,
- a szociális hátrányokat enyhíti.

II. A z Integrációs Program működtetésének szabályozása

1. Elvárható eredmény:

A Helyi Óvodai Program megalkotását és legitimálását követően a fenntarthatóság megvalósul, melyet az alábbi szabályozás biztosít:

A fenntarthatóságot biztosító tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Keletkezett dokumentum
IPR team megbízása	Intézményvezető	Minden nevelési év 09.05-ig	IPR team Megbízási Szerződése
Az Integrációs Program cél, feladat és tevékenységrendszerének felülvizsgálata az előző nevelési év önértékelése és az esetlegesen megváltozott jogszabályok alapján	Óvodai IPR team	Minden nevelési év 09.10-ig	Óvodai IPR Önértékelés(-ek), Jegyzőkönyvek, Feljegyzések, Módosító javaslatok, Határozat(-ok)
A intézmény Óvodai Integrációs Program működtetésének nevelési évre szóló munkatervének elkészítése, megvitatása, elfogadása.		Minden nevelési év 09.15-ig	Helyzetelemzésre épülő, a Helyi Óvodai Integrációs Programra épülő nevelési évre szóló éves munkaterv

2. Az Integrációs Program Mellékletei :

1. Beszoktatási Szabályzat
2. Hiányzások nyilvántartó lapja:-gyermekenkénti
-havonkénti összesítő
3. Gyermek test fejlődésének mérőlapja
4. Egészségügyi Szűrővizsgálatok Regisztrációs lapja
5. Együttműködési Megállapodás a Partnerekkel
6. Iskola utáni követő lap

III. Feladatunk

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

A célok elérése érdekében a Helyi Óvodai Nevelési Programunk cél, feladat és tevékenység rendszerébe integráltan beépülve valósul meg.

1. Szervezési Feladatok

1. Szervezési feladatok				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
1.1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása				
A beóvodázásáért felelős személy kijelölése	Óvodavezető	Mindenkori nevelési év Április 30.	Megbízás	Az óvoda körzetében a HHH gyermekek minden nevelési évben beóvodázása 100%-os
Kapcsolatfelvétel a védőnővel	Beóvodázásért felelős	Mindenkori nevelési év május 01-31. hó	Együttműködési Megállapodás	
Kapcsolatfelvétel a fenntartó önkormányzat anyakönyvi nyilvántartó rendszerével	Óvodavezető		Népesség nyilvántartó kimutatás	
A védőnő, TSZK, Gyámhivatal, Szakszolgálat és a helyi Cigány Önkormányzat bevonása a „felderítő-meggyőző” munkába	Beóvodázási felelős	Mindenkori nevelési év 05.15-06.30.	Együttműködési Megállapodás	
Az óvodai előjegyzést követően, azon HHH gyermekek meglátogatása, akik nem jelentkeztek óvodai felvételre			Munkanapló, Beszámoló	
1.2. Integrációt elősegítő csoportalakítás				
Csoportalakítás az integrált óvodai nevelésnek megfelelően	Óvodavezető Tagintézmény vezető(-k)	Minden nevelési év: 07.01-08.01.	Felvételi és Mulasztási naplók, Kimutatás a HHH	Minden nevelési évben megfelelő a HHH gyermekek arányos elosztása a

1. Szervezési feladatok				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
			gyermekről	gyermekcsoportokban
1.3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása				
Érzelem gazdag, családi óvodai légkör kialakítása	Teljes dolgozói kör	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program, IMIP, Partneri elégedettség	A HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába, igazolatlan hiányzás nincs
Nyitott óvodai működés a szülői házzal való szoros együttműködés		Folyamatos	Felmérések dokumentációja, Csoportos és intézményi értékelések	
A HHH gyermekek körében a Hiányzási Nyilvántartás vezetése, folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele	Csoportok óvoda- Pedagógusai, IPR team	Folyamatos, Havi zárás: minden hó 05-ig	HHH gyermekek csoportos és intézményi nyilvántartása	
Jelző rendszer működtetése a széles körű intézményi együttműködés keretében: orvos, védőnő, TSZK, Gyámhivatal Helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat	IPR team	Folyamatos	Együttműködési Megállapodások	
1.4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás				
Az óvodai nyitvatartási idő igényének felmérése a szülők körében	Óvodavezető, Tagintézmény vezető(-k)	Mindenkori nevelési év 06.30.	Csoportnaplók Szülői Szervezettel való egyeztetésről jegyzőkönyv	Az óvoda nyitva tartása biztosítja, hogy a szülők munkát kereshessenek, munkát vállalhassanak.
Az óvodai nyitvatartási idő egyeztetése a fenntartó önkormányzattal	Óvodavezető	Mindenkori nevelési év	A nevelési évre szóló Munkaterv	

2. Nevelőtestület együttműködése

Nevelőtestület együttműködés					
Formája	Résztevők	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Értékelő eset-megbeszélések	Nevelőtestület Külső szakemberek : pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő	Negyedévente	IPR team munkaközösség vezető	Foglalkozások vázlatja, Feljegyzések, Jegyzőkönyv,	Az óvodában működik az óvodapedagógusi együttműködésre épülő értékelési rendszer, mely teljes mértékben biztosítja a HHH gyermekek egyénre szabott felzárkóztatását, tehetséggondozását.
Probléma-megoldó fórumok		Probléma felmerülés időszakában			
Hospitálásra épülő együttműködés, bemutató foglalkozások		Folyamatos és tervszerű az éves IPR Munkatervnek megfelelően			

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
3.1. Az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés				
A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő Személyiséglap rendszer „anamnézis” fejezetének elkészítése az óvodába lépő HHH gyermekek teljes körében	Csoportok óvoda-pedagógusai	Mindenkori nevelési év: 12.31.	Személyiséglap rendszer – HOP-ban, IMIP-ben szabályozott	Az egyénre szabott fejlesztés, differenciált személyiségfejlesztés valamennyi HHH gyermek körében biztosított
3.2. Kommunikációs nevelés				
Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a mintaadó óvodai környezet, a HHH gyermekek élményhez juttatása folyamatosan, a tárgyi és humán erőforrás fejlesztés	Csoportok óvoda-pedagógusai	A nevelési év során folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Intézményi éves Munkaterv Csoportnaplók Projekt tervei DIFER mérés dokumentációja A Gyermekek Személyiséglap rendszere	A HHH gyermekek szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődése folyamatos. Az iskolába lépéskor a DIFER mérés eredménye e területen valamennyi HHH gyermek körében eléri a „Befejező szintet”, legalább 80%-uk az „Optimum szintet”

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
3.3. Érzelmi nevelés, szocializáció				
Az új HHH gyermekek egyéni sajátosságát figyelembe vevő beszoktatása az óvodai életbe	Azon csoportok óvoda- Pedagógusai, akiknek új HHH gyermekeik vannak	Mindenkori nevelési év 11. 30.	Beszoktatási terv Óvodai IPR éves Munkaterv	A HHH gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe, biztonságban érzik magukat, szeretnek óvodába járni, bizalommal fordulnak a velük foglalkozó felnőttekhez, szívesen és örömmel vesznek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában. Az óvodai csoportban évvégére nincs peremre szorult gyermek
A csoportok szociometriai felmérése	Valamennyi óvoda- Pedagógus	Mindenkori nevelési év 11.30.	Szociometriai felmérés dokumentációja	
A szociometriai felmérés (gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt) eredményeire épülő közösségi fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása		A szociometria felmérést követően folyamatos	Csoportok projekttervei, Heti tervek, Gyermekek Egyéni Fejlesztési terve	
3.4. Egészséges életmódra nevelés				
Helyi Óvodai Nevelési Programunk tevékenységrendszerének megvalósítása, melyben fő hangsúlyt kap a helyes egészségtudat, a táplálkozási szokások és a mozgás fontosságának kialakítása	IPR team	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek A gyermekek Személyiséglapja Egyéni Fejlesztési terv	A HHH gyermekek teljes körében kialakul az életkorának megfelelő egészségtudatos szokásrendszer
Sikeres pályázatok útján a sokoldalú mozgás igény kielégítése: kirándulás, sport versenyek, úszás, stb..				
A HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítás				
3.5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése				

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A Helyi Óvodai Nevelési Programunknak megfelelően a multikulturális tartalmak beépülése a csoportok mindennapi életébe	Csoportok óvoda-pedagógusai	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek A gyermekek Személyiséglapja Egyéni Fejlesztési terv	Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig kialakul egymás előítélet mentes elfogadása.
A Sajátos Nevelési Igényű gyermekekkel való közös óvodai élet				Az óvodás gyermekek körében az iskoláskor eléréséig
Lokálpatriotizmusra nevelés: részvétel a város rendezvényein, ünnepségein, építészeti értékeink megismerése, megőrzésére nevelés				szokásrendszerükbe beépül a tudatos környezetvédelem
A munkára nevelés során a környezet megóvására, védelmére való nevelés				
3.6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek				
Az Óvodai Helyi Nevelési Programunknak megfelelően a gyermekek individualizálva szocializációjának megvalósítása projekt módszerrel, a kooperatív technikák alkalmazásával, mikro csoportos formában	Óvoda-Pedagógusok	Folyamatos	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekeke fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.
Dyslexia prevenció Drámapedagógia módszerek beépülnek a csoportok mindennapi életébe	Megfelelő kompetenciával rendelkező óvodapedagógus (-ok)			

3. Pedagógiai munka kiemelt területei				
Tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A HHH gyermekek egyéni fejlesztési naplójában meghatározott feladatok végrehajtása fejlesztőpedagógiai módszerek alkalmazásával				

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
4.1. Egészségügyi szűrővizsgálatok					
A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának kezdeményezése, megszervezése	Gyermekek testi fejlődésének mérése: súly, magasság	<i>Két havonta</i>	Csoportok óvoda- Pedagógusai	Gyermekek testi fejlődésének Mérőlapja	A HHH gyermekek telj. körében az esetleges egészségügyi problémák megállapításra kerülnek, szükség esetén további ellátás megvalósul
	Védőnő: egészségügyi szűrővizsgálatai			Együtműködési Megállapodás	
	Szakorvosi szűrővizsgálatok	<i>Együtműködési Megállapodásnak Megfelelően</i>	Óvoda - vezető		
4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás					

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Egészségügyi tartalmú programok a szülők számára	Szülői klub működtetése	Igény szerint	IPR team	Szülői klub éves program terve, Képek, Videó felvétel, Védőnő feljegyzései, Védőnői munkanapló	A HHH szülők körében végzett felvilágosító, tanácsadó munka hatására a gyermekek otthoni egészséges életmódja javu
A szülők eseti problémáiban segítségnyújtás	Védőnői fogadóóra az óvodában				
4.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése					
A Helyi Óvodai Nevelési Program szerint	Ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, , Kirándulások, túrák, szervezése, Rendezvényeken való részvétel biztosítása: szülők-gyermekek	Igény szerint	IPR team	Együttműködési Megállapodás Képek, Videó felvétel, feljegyzések, jegyzőkönyvek	A Gyermekjóléti szolgáltatások által a HHH gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkennek.
A HHH gyermekek óvodai ingyenességének biztosítása	Szülők felvilágosítása a szociális támogatás lehetőségeiről Szociális osztállyal való közvetlen kapcsolat felvétel a szülő érdekében	Nevelési év elején: 09. 30-ig, utána folyamatos	Gyermek-védelmi Felelős	HH gyermekek térítési díj kedvezmény kimutatása, Jegyzői határozatok	Egyetlen gyermek se marad ki az óvodából a szülők szegénysége miatt

5. Az óvodán kívüli szervezetekkel való együttműködés

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
5.1.TSZK					
Helyi Óvodai Nevelési Programunk negyedik alappillérenek megvalósításában való aktív részvétel: Családok szociális, mentális jogszolgálati támogatása, segítése	Eset megbeszélések a gyermekvédelmi felelősökkel,	Folyamatos	Óvoda- vezető és IPR team Gyermekvédelmi felelős	Együttműködési Megállapodás Helyi Óvodai Nevelési Program Éves Munkaterv Csoportok projekttervei Heti tervek A Gyermek Személyiséglap rendszere – Egyéni Fejlesztési terv	A Gyermekjóléti szolgáltatások által a HHH gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkennek.
	:				
	folyamatos információ és segítségnyújtás a szülők számára a szociális támogatás lehetőségeiről,				
	Szülői klub működtetése				
	családi felkérésre a családok és a szakszolgáltató intézmény közötti közvetítés				
	Jelzőrendszer folyamatos működtetése				
	Közös pályázati munka				
A szülők erőforrásainak feltárása	Karitatív tevékenység	Folyamatos			
	Szociális ellátó rendszerrel való közvetlen kapcsolattartás				
5.2. Védőnői hálózattal					

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A gyermekek óvodai beiratásának támogatása, Eü.szűrés, A gyermekek fejlődésének nyomon követése	Jelzőrendszer működtetése Esetmegbeszélés Mérés Nyilvántartás	Nevelési év elején, majd folyamatosan	Óvodavezető és IPR team	Helyi Óvodai Nevelési Program Éves munkaterv Együttműködési Megállapodás	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
Korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadásig	Pályázati eredményesség esetén: Szülői klub és Baba-mama játszótér működtetése	Pályázati programnak megfelelően		Program terv, Képek, videó felvételek, Feljegyzések, Jegyzőkönyvek	
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályázati kiírások időszakában		Pályázati dokumentáció	
TSZK, Városi Gyámhivatal, Pedagógiai Szakszolgálat					
A gyermek fejlesztésében való kooperatív együttműködés	Esetmegbeszélések Problémamegoldó fórumok Gyermekek mérése (értelmi, testi)	Szeptember Február	Óvodavezető és IPR team	Jegyzőkönyv, Fotók, Videó felvételek, Együttműködési Megállapodás	Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekekre fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.
	Fejlesztési terv közös kidolgozása	HOP szabályozásának megfelelően		Egyéni fejlesztési terv	
	Szakszolgáltatások biztosítása, tervezés és szervezés	Nevelési év eleje: okt.15-ig , majd a nevelési év során folyamatosan		Éves Munkaterv, Egyéni Fejlesztési napló, Foglalkozási napló	
5.4. Cigány kisebbségi önkormányzat					
A gyermekek óvodai beiratásában való együttműködés	Konzultációk	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető és IPR team koordinátor	Együttműködési Megállapodás Feljegyzések	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés	Közös családlátogatások	Folyamatos			
A gyermekek iskolaválasztásában való együttműködés	Egyéni és csoportos megbeszélések	Beiskolázás előtti időszakban			

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés	Rendezvények együttes lebonyolítása	Éves Munkatervnek megfelelően		Éves Munkaterv, Fotók, Videó felvételek, Programok terve, értékelése	megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályáztatás időszakában		Pályázati dokumentáció	
5.5. Civilszervezetekkel való együttműködés					
A gyermekek óvodai beiratásában való együttműködés	Közös családlátogatás	Az óvodai előjegyzés időszakában	Óvodavezető és IPR team	Éves Munkaterv, Fotók, Videó felvételek, Programok terve, értékelése	Az óvoda körzetébe járó HHH óvodáskorú gyermekek teljes köre rendszeresen jár óvodába, egyéni differenciált fejlesztésük sikeresen valósul meg, ennek megfelelően az iskolai életükben az esélyegyenlőségük biztosított
A gyermekek hiányzás csökkentésében való együttműködés		Folyamatos			
A gyermekek iskolaválasztásában való együttműködés	Egyéni és csoportos megbeszélések	Beiskolázás előtti időszakban			
A szülői programokkal kapcsolatos együttműködés	Rendezvények együttes lebonyolítása	Éves Munkatervnek megfelelően			
Pályázati lehetőségek együttes kihasználása a HHH gyermekek óvodai sikeressége jegyében	Közös pályázat írása, eredményesség esetén: megvalósítás	Pályáztatás időszakában			

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

6. Óvoda - iskola átmenet támogatása					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka					
A Helyi Óvodai Nevelési Program eredményes megvalósítása	A mindennapi óvodai élet tevékenységei	Folyamatos	Valamennyi óvoda-pedagógus	Helyi Óvodai Nevelési	A tanulási képességek megalapozásával, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzésével, megoldási késztetés,

6. Óvoda - iskola átmenet támogatása					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
				Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Gyermek személyiség naplója,, Együtműködési Megállapodások	monotónia túrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakításával a kudarcmentes iskolakezdés biztosítása
6. 2. Ismerkedés az iskolával					
A HHH gyermekek kudarcmentes iskolakezdése érdekében a gyermekek találkoznak a tanítókkal, napközis nevelővel t	Ismerkedés az iskolával, nyílt órák – szülők és gyermekek együttes részvételével	Évi egy alkalom az iskolákban	IPR team Óvodapedagógusok, Iskolai nevelők	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Óvoda – Iskola Együtműködési Megállapodása	A HHH gyermekek kudarcmentesen illeszkednek az iskolai életbe. A HHH gyermekek többsége integrált iskolai környezetben kezdi meg általános iskolai tanulmányait.
	Tájékoztató megbeszélések	Beiskolázás előtt Szükség szerint			
	Közös szakmai fórumok szervezése	Évi két alkalom			
6. 3 Az óvoda–iskola átmenetet segítő közös programok kidolgozása					
A HHH gyermekek óvoda-iskola átmenetének zökkenőmentes biztosítása	DIFER mérés –8 éves korig Dyslexia prevenció	Évi rendszerességgel: 10.01-től 11.30-ig és02.01-től 05.31-ig	IPR team Óvodai – iskolai Óvodavezető Iskolaigazgató	Helyi Óvodai Nevelési Program, Éves Munkaterv, Csoportnapló, Óvoda – Iskola Együtműködési Megállapodása Jegyzőkönyv	Az egyéni differenciált fejlesztés eredményeként a HHH gyermekek általános iskolai eredményessége biztosítottá válik
	Hospitálások Esetmegbeszélések	Évi: min. 2 alkalom			
	Közös szülői értekezlet az óvodában	Évi egy alkalom			
6. 4. A gyerekek fejlődésének utánkövetése az általános iskola első évében					

6. Óvoda - iskola átmenet támogatása					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
A HHH gyermekek sikeres iskolakezdésének biztosítása, kontrolálása	Óvodapedagógus látogatása Személyes beszélgetés az elsős tanítókkal Utánkövető lap kitöltése, értékelése	A nevelési év első felében: 12.31-ig	Óvodapedagógus Tanító Napközis nevelő	Utánkövető lap, Értékelő megbeszélés jegyzőkönyve	A HHH gyermekek teljes körében sikeresen valósul meg az iskolai életbe való beilleszkedés: 1. az iskolai DIFER mérés eredménye nem tér el az óvodai mérés eredményétől 2. A gyermekek többsége integrált iskolai környezetben tanul

7. A HHH gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés					
Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	Családlátogatás, Egyéni beszélgetések Szülői értekezlet,	Nevelési év elején Napi rendszerességgel Nevelési év elején egyszer	Óvodapedagógusok	Csoportnaplók bejegyzései, Gyermek személyiség naplója, Jegyzőkönyv	
A gyermekek zökkenő mentes beszoktatásának biztosítása	Beszoktatási tervnek való megfelelés				A Helyi Óvodai

7. A HHH gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés

Tartalma	Formája	Gyakorisága	Felelős	Dokumentálás módja	Eredményességi mutató
Rendszeres napi, és a szülő érdeklődésének megfelelő tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről	Tájékoztatás - beszélgetés a szülőkkel, Gyermekek munkák kihelyezése a tájékoztató táblákra	Napi Igény szerinti	Óvodapedagógus	Helyi Óvodai Nevelési Program	Nevelési Programunk nyitott óvodaképeinek megfelelően a családok bevonásának hatékony megvalósításával a Partnerközpontú működés megvalósul, az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel
Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése		Negyedévente		Szervezeti és Működési Szabályzat	
A gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése		Folyamatos		Intézményi éves Munkaterv	
				Csoportnaplók bejegyzései,	
				Gyermek személyiségnaplója	
Szülői részvétel lehetőségeinek biztosítása a foglalkozásokon Nyílt napok, munka délutánok	Nyitott óvodakép: projektek megvalósításában való szülői részvétel	Folyamatos – Éves Munkaterv alapján		Képek, videó felvételek,	
Gyermekneveléssel kapcsolatos elvek megvitatása	Egyéni beszélgetések	Igény szerint		Program tervek	
A családok szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása	Egyéni beszélgetések Látogatás a családoknál	Nevelési év elején, majd folyamatosan		Csoportok és intézményi értékelések	
Szülői közösségek kialakítása	Csoportos és intézményi SZM megválasztása, működtetése	Munkaterv alapján és szükség szerint			
Közös rendezvények szervezése	Családi napok az óvodában	Éves Munkaterv szerint			

Intézményi önértékelés, eredményesség

Munkánk eredményességének, a hozzáadott értékeknek a kimutatása céljából indikátorokat állítunk fel, melynek teljesülését mérjük, rögzítjük, kimutatjuk. Az eredményességi mutatók kiterjednek integrációs programunk valamennyi területére.

Integrációs Pedagógiai Programunk tartalmának gyakorlati megvalósítási folyamatát, ütemezését a mindenkori intézményi munkatervben, a munkaközösségi munkatervben határozzuk meg.

Fenntarthatóságát igazolja, hogy az iskoláskor kezdetéig a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek pedagógiai támogatása jelentősen csökkentheti az iskolai kudarokat.

8. Beszoktatási szabályzat

A szabályozás célja:

- Az óvodába újonnan bekerülő gyermekek beszoktatásának elősegítése, a szülőtől való elválás megkönnyítése és az óvodai környezet elfogadása.
- A gyermekek beszoktatása óvodai szintű folyamat legyen, a nevelőtestület egységes beszoktatási terve szerint.
- Valamennyi Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermek beóvodázása három éves kortól teljes körű legyen, a gyermekek szívesen járjanak óvodába

Célcsoport: a teljes óvoda

Felelős: tagóvoda-vezetők

A folyamat dokumentumai: -csoportnapló,
-beszoktatási terv,
-gyermekek személyiség naplója

A folyamat leírása:

1. Az elkészült, egységes beszoktatási terv áttekintése augusztus hónapban

Mivel kedveskedünk?	Időpontja	Felelősök
Apró ajándék	08.15-től 09.30-ig.	óvodapedagógusok

Határidő: augusztus 21.

Felelős: tagóvoda vezető(-k)

2. Óvodába lépés előtt szülővel egyeztetett időpontban családlátogatás, beszélgetés a fokozatos beszoktatás fontosságáról. Anamnézis felvétele.

Határidő: szeptember 30.
Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

3. A beszoktatás első napjára a gyermek jelének elkészítése, a hozzátartozó mondókával, verssel, vagy énekkel. A napos tábla elkészítése.

Határidő: augusztus 31.
Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

4. A folyamatos, és fokozatos (két naponta egy-egy új gyermek) beszoktatás nevelői hatásának elfogadtatása a szülővel. . Beszoktatás alatt, a gyermek megismerése (tisztálkodási, WC-használati, étkezési, alvási, játéktevékenységi szokások).

Határidő: szeptember 30.
Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

5. A folyamatos beszoktatás időtartama 1 hónap.

Időtartam : szeptember 01 – szeptember 30. közötti időszak
Felelős: Új gyermekeket fogadó csoportok óvodapedagógusai

6. A beszoktatás tapasztalatainak dokumentálása, értékelése

Szemponatok:

- A gyermek kapcsolatteremtése a felnőttekkel, társaival,
- érzelmi életének jellemzői a beszoktatás idején,
- közösségi magatartása,
- viszonyulása az óvoda sokféle tevékenységéhez (higiéniai szokások, munka, játék, mese, ének, rajz, mozgás, környezet, stb.)
- beszoktatás eredménye csoport szinten

Határidő: december 15.
Felelős: óvodapedagógus

- 2. sz. melléklet – A program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke**
- 3. sz. melléklet – Szakértői vélemény**
- 4. sz. melléklet – CIKÖ véleményezése**
- 5. sz. melléklet – A program elfogadásának és jóváhagyásának dokumentumai, aláírások**

Sajószentpéter, 2009. 05. 05.

Székelyné Drahos Mária
óvodavezető

